

**Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине**

Predmet br.: S1 1 K 00 3302 10 Krl

Datum objavljivanja: 02.10.2012. godine

Datum pismenog otpravka: 06.12.2012. godine

**Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Davorin Jukić, predsjednik vijeća
sudija Jasmina Kosović, član vijeća
sudija Darko Samardžić, član vijeća**

**PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
Zurahida Mujčinovića i Sulejmana Hrustića**

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Adnan Gulamović

Optuženi Zurahid Mujčinović, advokat Midhat Skenderović

Optuženi Sulejman Hrustić, advokat Nedžla Šehić

UVOD I IZREKA.....	5
I. O B R A Z L O Ž E N J E.....	6
II. ZAVRŠNE RIJEČI	7
III. PROCESNE ODLUKE.....	11
IV. STANDARDI OCJENE I OPĆA OCJENA DOKAZA.....	12
V. ZAKON KOJI SE PRIMJENJUJE	13
VI. NAVODI OPTUŽNICE.....	16
A. KRIVIČNO DJELO ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ ČLANA 173. KZ BiH.....	16
B. ELEMENTI KONKRETNOG KRIVIČNOG DJELA.....	26
VII. OPTUŽENI MUJČINOVIĆ ZURAHID NEČOVJEČNO JE POSTUPAO PREMA ĐUKIĆ PERI I ĐUKIĆ DRAGI	34
VIII. INDIVIDUALNA KRVIČNA ODGOVORNOST.....	42
IX. KAZNA.....	43
KAZNA KOJA JE NEPOHODNA I SRAZMJERNA TEŽINI KRIVIČNOG DJELA	43
1. Izrečena kazna mora biti neophodna i srazmjerna jačini opasnosti za zaštićena lica i vrijednost (član 2 KZ BiH)	43
2. Kazna mora biti srazmjerna stepenu patnje, te mora biti dostatna kako bi uticala na druge da ne čine slična djela u budućnosti (član 6. i 39. KZ BiH).....	44
3. Krivičnopravna sankcija mora odražavati društvenu osudu ponašanja optuženog (član 39. KZ BiH)	44
4. Kazna mora biti neophodna i srazmjerna vaspitnoj svrsi Zakona, a to je da lica budu upoznata sa pogibljenošću zločina, te sa pravednošću kažnjavanja učinitelja	44
(član 39. KZ BiH).....	44
B. KAZNA ILI KRIVIČNOPRAVNA SANKCIJA MORA BITI NEOPHODNA I SRAZMJERNA INDIVIDUALNOM POČINIOCU	45
C. OPTUŽENI.....	45
1. Step en odgovornosti	45
2. Držanje i lične prilike optuženog.....	45
3. Ličnost optuženog.....	46
4. Ublažavanje kazne u skladu sa zakonom.....	47
5. Odvratanje i društvena rehabilitacija.....	47
D. ZAKLJUČAK.....	47
X. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU.....	48
XI. OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE.....	48
XII. MATERIJALNI DOKAZI.....	51

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Davorina Jukića, kao predsjednika vijeća, te Jasmina Kosović i Darko Samardžić kao članovi vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika - asistenta Tanje Curović u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Mujčinović Zurahida i Hrustić Sulejmana, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, (u daljem tekstu KZ BiH) u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. KZ BiH, postupajući po optužnici broj T20 0 KTRZ 0000006 08M od 14.04.2011.godine, izmjenjenoj 10.07.2012.godine, nakon održanog glavnog, usmenog i javnog pretresa, u prisustvu optuženih Mujčinović Zurahida i Hrustića Sulejmana, njihovih branilaca Skenderovića Midhata i Šehić Nedžle, Vijeće je donijelo, a predsjednik vijeća dana 02.10.2012. godine, javno objavio, sljedeću:

P R E S U D U

Optuženi:

MUJČINOVIĆ ZURAHID zv. „Zoka“ sin Mustafe i Đulse rođ. Tursunović, rođen 04.10.1953. godine u Donjem Srebreniku, općina Srebrenik, nastanjen u ..., JMBG ..., ..., državljanin ..., po zanimanju vozač, pismen, sa završenom saobraćajno-tehničkom školom, oženjen, otac dvoje djece, nije služio vojsku, slabog imovnog stanja, neosuđivan, zastupan po advokatu Skenderović Midhatu iz Gradačca.

K R I V J E

Što je,

U periodu od kraja jula 1992. godine do sredine avgusta 1992. godine, u naselju Rapatnica, općina Srebrenik za vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, Mujčinović Zurahid, kao pripadnik takozvane lovačke čete, koja kasnije dobija naziv 21. Brdska brigada Srebrenik u sastavu VJ 5155 Armije RBiH, postupao suprotno odredbama člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, te nečovječno postupao prema civilima srpske nacionalnosti, koji su bili nezakonito zatvoreni u zgradi omladinskog doma, tako što je

I) U više navrata sa još nekoliko napoznatih vojnika tukao zatvorenika Đukić Peru i to rukama, nogama i palicom po njegovim leđima, rukama i nogama, pri tom ga vrijeđajući na nacionalnoj osnovi, stavljali mu igle od šprice pod nokte, a optuženi Mujčinović pržio ga lemlicom po leđima zbog čega i danas ima ožiljke, priključivali mu kabl sa dvije štikaljke na struju pa mu iste stavljali na uši, zbog čega je izgubio svijest, a jednom prilikom mu optuženi sipao so na rane i skinuo zavoje sa istih, uz komentar da će „četnik preživjeti i bez zavoja“, nanoseći mu time teške patanje;

II) Tačno neutvrđenog dana, zajedno sa drugim nepoznatim vojnicima psovao i vrijeđao zatvorenika Đukić Dragu, te ga zajedno sa ostalim vojnicima udarao rukama i nogama po svim dijelovima tijela, stavljali mu igle od šprice pod nokte, a optuženi Mujčinović mu pržio tijelo lemlicom, stavljao mu so na rane, te ga netjerao da pojede čašu soli nedajući mu vode, nanoseći mu time teške patnje.

Dakle,

kršeći pravila Međunarodnog humanitarnog prava za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i u vrijeme oružanog sukoba Armije RBiH i Vojske Srpske Republike BiH na području općine Srebrenik, nečovječno postupao prema civilima;

Čime je,

Mujčinović Zurahid pod tačkama I i II, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 29 i 180. stav 1. KZ BiH.

Stoga ga Suda na osnovu odredbe člana 285. stav 1. ZKP-a BiH, uz primjenu članova 39., 42. i 48. 49 i 50. stav 1. tačka a. KZ BiH,

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 8 (OSAM) GODINA

Na osnovu člana 188. stav 4. ZKP BiH, optuženi se oslobađa plaćanja troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećeni Đukić Pero i Đukić Drago sa imovinsko-pravnim zahtjevom se upućuju na parnicu.

Na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH

Optuženi:

HRUSTIĆ SULEJMAN zv. „Suljo“ sin Ragiba i Zumre rođ. Taletović, rođen 25.12.1945. godine u Donjoj Obodnici, nastanjen u ..., JMBG ..., ..., državljanin ..., penzioner, pismen, sa završenom osnovnom školom, oženjen, otac troje djece, bivšu JNA služio u Kičevu i Prilepu-Makedonija, vodi se u VE Srebrenik, lošeg imovnog stanja, osuđivan, zastupan po braniocu Nedžli Šehić, advokatu iz Sarajeva, na slobodi.

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je,

U periodu od kraja jula 1992. godine do sredine avgusta 1992. godine, u naselju Rapatnica, općina Srebrenik za vrijeme oružanog sukoba i rata u Bosni i Hercegovini, Hrustić Sulejman prvobitno kao pripadnik 21.Brdske brigade Srebenik tj. VJ 5155 u sastavu Armije RBiH, postupao suprotno odredbama člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, nečovječno postupao prema civilima srpske nacionalnosti, koji su bili nezakonito zatvoreni u zgradi omladinskog doma, tako što je

U više navrata zajedno sa drugim licima psovao i vrijeđao zatvorenika Đukić Dragu, ta ga udarao rukama, nogama i gumenom palicom po svim dijelovima tijela.

Čime bi

Hrustić Sulejman počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 29 i 180. stav 1. KZ BiH.

U skladu sa članom 189. stav 1. optuženi Hrustić Sulejman se, oslobađa naknade troškova krivičnog postupka i paušala te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

U skladu sa članom 198. stav 3. oštećeni Đukić Drago se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuje na parnicu.

I. OBRAZLOŽENJE

Optužnicom Tužilaštva BiH broj T20 0 KTRZ 0000006 08 od 14.04.2011. godine, potvrđenom 17.05.2011. godine, optuženom Mujčinović Zurahidu radnjama opisanim u tačkama I1. i II1., a optuženom Hrustić Sulejmanu radnjama opisanim u tački II1. optužnice, na teret je stavljeno počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. KZ BiH. U toku glavnog pretresa Tužilaštvo BiH dostavilo je 10.07.2012. godine, činjenično izmjenjenu u odnosu na radnje optuženog Hrustić Sulejmana navedene tački II1. optužnice od 14.04.2011. godine.

Tom izmjenjenom optužnicom optuženim se na teret stavlja, da su suprotno zajedničkom članu 3. Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine, nečovječno postupali prema civilima srpske nacionalnosti koji su bili nezakonito zatvoreni u zgradi Omladinskog doma, u naselju Rapatnica općina Srebrenik i to Mujčinović Zurahid prema Đukić Peri i Đukić Dragi, a Hrustić Sulejman prema Đukić Dragi, na načine, kako je to pobliže opisano u tačkama izmjenjene optužnice.

1. Sudija za prethodno saslušanje je kao što je navedeno, 17.05.2011. godine potvrdio optužnicu, a optuženi se 27.06.2011. godine izjasnili da nisu krivi za krivično djelo koje im se stavlja na teret.

2. Glavni pretres je počeo dana 05.10.2011. godine.

A. PROVEDENI DOKAZI

1. TUŽILAŠTVO BIH

3. U toku dokaznog postupka, Tužilaštvo BiH je izvelo dokaze saslušanjem sljedećih svjedoka: Bajraktarević Nijaza, Ibračević Ekrema, Marković Stokana, Đukić Jove, Todić Blažana, Đukić Pere i Đukić Drage.

4. Spisak materijalnih dokaza koje je tužilac prezentirao i uveo u spis dati su u prilogu 1. presude i čine njen sastavni dio.

2. ODBRANA

I Odbrana prvooptuženog

5. U toku dokaznog postupka odbrana prvooptuženog Mujčinović Zurahida je izvela dokaze saslušanjem sljedećih svjedoka: Ahmetović Safera, Duranović Ekrema, Ćudić Elvedina, Imširović Dževada, Softić Enisa, Imširović Ismeta, Begunić Samira, Lamešić Ilije, Imširović Suada, Buljubašić Džemala, Fazlić Mensura, Fazlić Nihada, Ibrišimović Nihada, Smajlović Ševalije, Rešidović Muje, Abdulahović Hajrudina i Abduhahović Mevludina.

6. Također, odbrana je izvela dokaz suočenja svjedoka Đukić Drage i Imširović Suada.

7. Spisak materijalnih dokaza koje je odbrana prezentirala i uvela u spis dati su u prilogu broj 1a) presude i čine njen sastavni dio.

II Odbrana drugooptuženog

8. U toku dokaznog postupka odbrana drugooptuženog Hrustić Sulejmana je izvela dokaze saslušanjem svjedoka Imširović Ismeta i Imširović Suada.

9. Spisak materijalnih dokaza koje je odbrana prezentirala i uvela u spis dati su u prilogu broj 1b). presude i čine njen sastavni dio.

II. ZAVRŠNE RIJEČI

(i) Završne riječi Tužilaštva BiH

10. Tužilaštvo BiH se u svojim završnim riječima, na početku osvrnulo na pravnu kvalifikaciju krivičnog djela koje se optuženima stavlja na teret. Kada je riječ o prvom uslovu – tj. da radnje optuženog moraju biti počinjene za vrijeme oružanog sukoba, Tužilaštvo konstatuje da je taj uslov ispunjen, sobzirom da je u konkretnom slučaju proglašeno ratno stanje i oružani sukob. Naime, Predsjedništvo RBiH je 20.06.1992. godine donijelo Odluku o proglašenju ratnog stanja, a zlostavljanja civila su se desila u periodu od kraja jula do sredine augusta 1992. godine. Sukobi na području općine Srebrenik su počeli tokom juna 1992.

godine, dok je Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti donesena 08.04.1992. godine.

11. Kada je riječ o postojanju neksusa između djela počinioca i rata, Tužilaštvo ističe da su optuženi bili borci – pripadnici Armije BiH. Zlostavljani zatvorenici su bili civili, a zlostavljanje je vršeno sa ciljem protjerivanja civilnog srpskog stanovništva sa područja općine Srebrenik. Kako svojim djelima, počinioci moraju prekršiti pravila međunarodnog prava u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije, Tužilaštvo ističe da se u konkretnom slučaju radi o mučenju i povredama koje se nanose tjelesnom integritetu civila za vrijeme ratnog stanja i oružanog sukoba.

12. U vezi sa radnjom optuženja, Tužilaštvo smatra nespornom činjenicu da se u naselju Rapatnica nalazio zatvor, da su u njemu različitim periodima i trajanju u ljeto 1992. godine bili zatvoreni građani srpske nacionalnosti, među kojima i oštećeni Đukić Pero i Đukić Drago. Uslovi koji se odnose na ishranu, higijenu i smještaj u zatvoru su bili jako loši, koje uslove Tužilaštvo potkrepljuje iskazima svjedoka Ibračević Ekrema i Imširović Ismeta. Tužilaštvo napominje da su o zlostavljanju i mučenju u zatvoru svjedočili Đukić Pero i Drago, Marković Stokan, Todić Blažan, Đukić Jovo, Ibračević Ekrem, Imširović Suad i Softić Enis.

13. Nadalje, Tužilaštvo se u završnom izlaganju osvrće na pripadnost optuženih u oružanim snagama. S tim u vezi Tužilaštvo ukazuje da su optuženi bili pripadnici 21. brdske brigade Srebrenik, Vojne jedinice 5155, u sastavu Armije RBiH istovremeno. Ukazujući da odbrana drugooptuženog, kao dokaz koristi uvjerenje iz službene evidencije Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata od 20.07.2010. godine i Uvjerenje Federalnog ministarstva za pitanje branitelja kojim se potvrđuje da je optuženi Sulejman Hrustić bio pripadnik Armije BiH od 15.05.1992.-21.06.1992. godine, Tužilaštvo konstatuje da je nesporna okolnost da je optuženi Hrustić Sulejman bio pripadnik Armije BiH od 15.05.1992.-21.06.1992. godine. Kako odbrana prvooptuženog kao dokaz koristi uvjerenje Federalnog ministarstva za pitanje branitelja, kojim se potvrđuje da je Mujčinović Zurahid bio pripadnik Armije RBiH od 05.04.1992.-22.09.1992. godine, Tužilaštvo i u ovom slučaju konstatuje da je nesporno da je optuženi Mujčinović bio pripadnik Armije BiH u gore navedenom periodu. U vezi sa nazivom formacije, Tužilaštvo smatra nebitnim činjenicu da je naziv jedinice bio „Lovačka četa“, s obzirom da se taj naziv nigdje ne spominje u zvaničnim dokumentima, te ujedno smatra relevantnim samo činjenicu da su lica bila pripadnici oružanih snaga, te da okolnost što optuženi Hrustić Sulejman napustio jedinicu ranije, nije element koji bi optuženog oslobodio od odgovornosti, s obzirom da učinilac može biti svaka osoba, dakle i civil – ako se prethodno na nedvosmislen način stavio u službu jedne od zaraćenih strana u sukobu.

14. Tužilaštvo napominje da je svjedok Đukić Pero izjavio da je za njegovo zlostavljanje u zatvoru odgovoran Zurahid Mujčinović. Tako se Tužilaštvo osvrće na njegov iskaz, u kojem isti navodi da je zlostavljač bio njegove visine, da je čudno govorio, da je čuo da je bio bubnjar, a i sam svjedok je samoinicijativno u sudnici ukazao na optuženog Zurahida Mujčinovića kao svog zlostavljača. U prilog njegovoj tvrdnji, Tužilaštvo navodi iskaz svjedoka Marković

Stokana, koji je izjavio da mu je Pero rekao da ga je Zoka bubnjar palio lemlicom. U završnim riječima se napominje da su svjedoci Fazlić Mensur, Smajlović Ševalija i Avduhović Hajrudin izjavili da je optuženi imao uniformu i automatsku pušku. Većina svjedoka odbrane je potvrdila da je nadimak optuženog Zurahida Mujčinovića „Zoran“, te da je isti „svirao“ bubnjeve.

15. Nadalje, svjedok Đukić Drago također za svoje zlostavljanje optužuje Mujčinovića Zurahida i Hrustića Sulejmana. Naime, obojica su bila prisutna prilikom zlostavljanja, Hrustić Sulejman je učestvovao u vrijeđanju i premlaćivanju, a Mujčinović Zurahid ga je pored toga palio i lemlicom i tjerao ga da jede sol. Tužilaštvo navodi da suočenje oštećenih sa svjedokom odbrane Imširević Suadom nije ponudilo ništa značajno ni odbrani ni optužbi.

16. Tužilaštvo se potom osvrnulo na iskaze svjedoka odbrane, te navelo da neki od ovih svjedoka optuženog Sulejmana Hrustića ili uopće ne spominju ili ga ne poznaju. Tužilaštvo napominje da se iz izjava svjedoka Ibračević Ekrema i Lamešić Ilije može zaključiti da su u prostorije zatvora mogli ulaziti i pripadnici vojne i civilne policije, ali i druga lica, kao što su na primjer njihovi pratioci.

(ii) Završene riječi odbrane optuženog Mujčinović Zurahida

17. U svojim završnim riječima odbrana prvooptuženog Mujčinović Zurahida ukazuje na kontradiktornost i nezakonitost dokaza Tužilaštva BiH, te da je glavno, sporno pitanje ko je učinilac predmetnog krivičnog djela. Odbrana se osvrće na iskaze svjedoka Tužilaštva BiH, te navodi da pet od sedam svjedoka nije potvrdilo da je u zločinima iz optužnice učestvovao optuženi Mujčinović Zurahid. Tako odbrana navodi da je svjedok Marković Stokan izjavio da nije vidio da je Mujčinović Zurahid dolazio u Rapatnicu, svjedok Todić Blažen ne zna ko je vršio mučenje i zlostavljanje, svjedok Đukić Jovo da nikada ranije nije čuo za Mujčinović Zurahida, svjedok Bajraktarević Nijaz da nikada nije vidio Mujčinovića, da među pripadnicima Vojne policije koja je obezbjeđivala pritvor nije bilo Mujčinović Zurahida, te da je Stanišić Lazaru ozljede nanio policajac Huso zv. Bobi.

18. Kada je riječ o prepoznavanju od strane oštećenog Đukić Drage, odbrana smatra da je ono nezakonito, iznoseći svoje razloge o tome.

19. Nadalje, dio završnog izlaganja odbrane odnosi se sadržaj materijalnog dokaza odbrane prvooptuženog – dopisa iz Ministarstva odbrane BiH kojim se potvrđuje da je Zurahid Mujčinović evidentiran kao pripadnik Armije BiH od 05.04.1992. -.22.09.1992. godine, te da nije evidentiran niti kao pripadnik Čete vojne policije niti kao pripadnik Lovačko-izviđačkog voda. Četa je formirana 04.04.1992. godine, rasformirana 22.09.1992. godine. Tog dana je demobilisan optuženi Mujčinović Zurahid, šta dokazuju uvjerenja izdata od Ministarstva pravde i vojne knjižice. Odbrana navodi da su svi pripadnici „Lovačke čete“, koji su saslušani kao svjedoci odbrane, potvrdili da je optuženi Mujčinović Zurahid bio pripadnik te čete do njenog rasformiranja. Ta jedinica je bila paravojna, nije bila evidentirana u zvaničnoj vojnoj evidenciji.

Imširović Ismet koji je bio upravnik vojnog pritvora, Ahmetović Sefer kao komandir čete, Ćudić Elvedin kao zamjenik komandira čete, kao i svi vojni policajci su potvrdili da Mujčinović Zurahid nikada nije bio u pritvoru u Rapatnici.

20. Odbrana se osvrće i na iskaz svjedoka odbrane Ibrišimović Nihada, koji je rekao da je optuženi Mujčinović prije rata imao govornu manu, u vezi sa čim branilac konstatuje da je njegov branjenik nakon rata pretrpio moždani udar, od kojeg kao jednu od posljedica ima i senzomotornu afaziju.

21. **Optuženi Mujčinović Zurahid** u svojoj završnoj riječi je istakao da on nije počinilac djela za koja se tereti, te da se pridružuje završnoj riječi branioca.

(iii) Završne riječi odbrane optuženog Hrustić Sulejmana

22. U završnim riječima odbrana drugooptuženog Hrustić Sulejmana negira uvjerljivost, ubjedljivost i prihvatljivost dokaza Tužilaštva BiH. Kada je riječ o pravnoj kvalifikaciji krivičnog djela, odbrana ističe da se ne može bilo kakvo protupravno postupanje i kršenje međunarodnog prava za vrijeme rata smatrati ratnim zločinom, već samo zakonom propisani oblici i načini tog postupanja. S tim u vezi, stav je odbrane da Tužilaštvo nije dokazalo kakve je i koliko snažne patnje, bolove, tjelesne i duševne bolove i povrede tjelesnog integriteta i zdravlja pretrpio oštećeni Đukić Drago time što ga je optuženi Hrustić Sulejman navodno psovao, vrijeđao, udarao rukama, nogama i gumenom palicom po svim dijelovima tijela. S toga odbrana, na prvom mjestu ističe da radnje koje se optuženom stavljaju na teret ne čine obilježje krivičnog djela Ratni zločin iz člana 173. KZ BiH.

23. Nadalje, odbrana smatra da Tužilaštvo nije dokazalo postojanje ni drugih, općih elemenata tog krivičnog djela. Tako se ističe da optuženi nikada nije osporavao da je u Rapatnici za vrijeme rata bio logor i da su u njemu bili zatvoreni civili, te da postojanje ratnog stanja i kršenja međunarodnog prava za vrijeme rata nije ni trebalo dokazivati jer nisu bili sporni. Međutim, odbrana smatra spornim i nedokazanim da je optuženi Sulejman Hrustić bio vojno angažovan i u ma kom svojstvu bio u navedenom zatvoru kao i da je učestvovao u zlostavljanju civila. Tako ističe da je Hrustić Sulejman bio pripadnik Armije BiH, gdje je sa svojim vozilom bio angažovan za potrebe TO, kao i da je iz toga vidljivo da nikada nije bio aktivno vojno angažovan u Armiji BiH, kao i da nije bio pripadnik niti jedne od vojnih formacija. Odbrana osporava tačnost navoda tužioca da je optuženi Hrustić Sulejman bio pripadnik Armije RBiH, u periodu od 15.05.1992. – 21.06.1992., godine, jer ta jedinica u tom periodu nije ni postojala.

24. Kada je riječ o radnji izvršenja i individualnoj krivičnoj odgovornosti optuženog Hrustić Sulejmana, odbrana ističe da Tužilaštvo nije dokazalo i da nije pružilo nijedan relevantan dokaz za to. U tom smislu, odbrana je isticala, kako su saslušani svjedoci Ibračević Ekrem, Lamešić Ilija i Imširević Ismet izjavili da su u prostorije zatvora mogli ulaziti isključivo pripadnici

vojne i civilne policije i njihovi pratioci. Ibračević Ekrem je kao organ vojne bezbjednosti imao isključivu vlast i nadležnost nad zatočenicima zatvora-logora, a on je prilikom saslušanja odbacio svaku mogućnost da su u zatvor mogla ući druga lica, te je izjavio da optuženi Hrustić Sulejman nije bio pripadnik vojne policije, da nije imao pristupa zatočenim licima, da nikada nije čuo niti vidio optuženog. O nepostojanju mogućnosti da je Hrustić pristupio zatvorenima u Rapatnici, svjedočio je i Ibračević Ekrem, koji je bio glavno i odgovorno lice u zatvoru. Nadalje, odbrana navodi da od saslušanih svjedoka Tužilaštva niko nije vidio optuženog u Rapatnici. Svjedoci Todić Blažen, Đukić Jovo, Đukić Pero, Marković Stokan i Lamešić Ilija su izjavili da počinioc krivičnog djela nije bio Hrustić Sulejman.

25. Kada je riječ o iskazu svjedoka Đukić Drage, odbrana analizirajući isti, utvrđuje da je nevjerodostojn, nepouzdan, nedorečen i kontradiktoran. Naime, svjedok nije sa sigurnošću tvrdio na koji je način saznao za identitet Hrustića. Tako svjedok prvobitno izjavljuje da su mu za njega rekli drugi zatvorenici, kao i Stokan Marković i Lazar Stanišić. Prema mišljenju odbrane, svjedok je uopćeno rekao da ga je mučio i zlostavljao Hrustić, bez da je precizirao šta mu je optuženi radio. Odbrana smatra nepouzdanim iskaz svjedoka Đukića tim prije što njegov brat Đukić Pero nije znao ništa o tome da li je Hrustić Sulejman zlostavljao zatvorenika. Dalje, svjedok Đukić Drago je izjavio da ga je zlostavljao Suljo Hrustić zv. Abur, pripadnik muslimanske vojne policije, da je bio obučen u maskirnu uniformu sa bijelim opasačem, što po odbrani nije tačno. Na kraju, odbrana ističe prigovor zakonitosti izvršenog prepoznavanja koje je učinjeno od strane svjedoka Đukić Drage.

26. **Optuženi Hrustić Sulejman** se pridružio zavšnoj riječi branioca.

III. PROCESNE ODLUKE

(i) **Odluka o proteku roka od 30 (trideset) dana**

27. Između ročišta održanih u dane 11.07.2011. godine i 22.08.2011. godine, protekao je vremenski period duži od 30 dana.

28. Odredba člana 250. stav 2. ZKP BiH propisuju da :

“Glavni pretres kcji je odgođen mora ponovo početi ako se izmijenio sastav v.jeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca V.jeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ran.jem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju.”

29. Imajući u vidu da su stranke u postupku i branioci optuženih, od strane Vijeća bili unaprijed obavješteni da će iz objektivnih razloga između zadnjeg održanog ročišta (**11.07.2011.godine**) i zakazanog (**22.08.2011.godine**) biti prekoračen rok od 30 dana, a

stranke u postupku i branioci u tom smislu bez ikakvih primjedbi dali svoju saglasnost, to je Vijeće u daljem toku krivičnog postupka postupalo u svjetlu naprijed citirane zakonske odredbe.

30. U toku cijelog glavnog pretresa Vijeće je zakazivalo ročišta u zakonom naznačenim rokovima, pazeći na prava optuženih na suđenje u razumnom roku.

IV. STANDARDI OCJENE I OPĆA OCJENA DOKAZA

31. U ovome predmetu, Sud je cijenio dokaze u skladu sa odredbama ZKP BiH, prevashodno primjenjujući pretpostavku nevinosti iz člana 3. ZKP BiH, koja otjelovljuje opšti princip prava prema kojem je na Tužilaštvu teret utvrđivanja krivice optuženog, koje to mora uraditi van razumne sumnje.

32. Član 15. ZKP propisuje princip slobodne ocjene dokaza kao jedan od osnovnih principa. Prema odredbama ovog člana, ocjena postojanja ili nepostojanja činjenica "nije vezana ni ograničena formalnim dokaznim pravilima", te stoga, vrijednost dokaza ni kvalitativno ni kvantitativno nije unaprijed određena. Sud je dužan cijenti svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, te na osnovu rezultata ocjene izvesti zaključak o tome da li je neka činjenica dokazana ili ne. Ocjena dokaza obuhvata njihovu logičku i psihološku ocjenu. Međutim, slobodna ocjena dokaza je ograničena principom zakonitosti.

33. Član 10. ZKP BiH (zakonitost dokaza) predviđa da:

"Sud ne može zasnovati svjču odluku na dokazima pribavjenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima kcje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima kcji su pribav,jeni bitnim povredama ovog zakona."

34. Vijeće mora biti uvjereno da su dokazi pouzdani u smislu da su dati dobrovoljno, da su istiniti i vjerodostojni. U ovome predmetu, Vijeće je u vidu imalo svaku izjavu svjedoka i izvršilo je uvid u svaki dokument, kako bi odlučilo o njegovoj pouzdanosti i dokaznoj vrijednosti.

35. Dakle, razmotreni su i cijenjani svi izvedeni dokaze. Međutim, u presudi, Vijeće će se osvrutati samo na one dokaze koje smatra najrelevantnijim, te obrazlagati i iznositi zaključke samo o činjenicama koje su od suštinske važnosti za odluku.

36. Ne postoji zakonska obaveza da se u presudi izlože svi pojedini dokazi. S tim u vezi nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu. Zakonska obaveza je razmatranje svih iznesenih dokaza prilikom donošenja odluke, što je Sud i učinio.

37. Ovakvo stajalište je potvrđeno i detaljno obrazloženo i u praksi žalbenog vijeća MKSJ:

Žalbeno vijeće podsjeća da svaki optuženi na osnovu člana 23. Statuta i pravila 98 ter (C) Pravilnika, ima pravo da mu se predoči obrazloženo mišljenje. Međutim, ovaj uslov se odnosi na presudu pretresnog vijeća; **pretresno vijeće nije obavezno da obrazlaže svoje zaključke u vezi sa svim argumentima iznesenim na glavnom pretresu.**¹

38. Isti stav je iznesen od strane Žalbenog vijeća MKSJ i u predmetu Mucić i dr.:

„ Pretresno vijeće nije dužno da u svjcj presudi iznosi i opravdava svje nalaze u vezi sa svime što je izneseno tokom suđenja.“²

39. Vijeće je preispitalo sve dokaze izvedene na glavnom pretresu kako subjektivne tako i objektivne prirode, te nakon pažljive ocjene istih, zasebno i u njihovoj međusobnoj vezi, kako to nalaže odredba člana 281. stav 2. ZKP BiH, utvrdilo da je optuženi Mujčinović Zurahid, počinio krivično djelo Ratani zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, dok nasuprot tome, van razumne sumnje nije moglo utvrditi da je optužni Hrustić Sulejman počinio isto krivično djelo, te ga je primjenom principa *in dubio pro reo*, oslobodilo od optužbe.

V. ZAKON KOJI SE PRIMJENJUJE

40. U vrijeme kada je krivično djelo počinjeno na snazi je bio Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ).³ Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 22.5.1992. godine preuzet kao zakon Republike Bosne i Hercegovine (uz manje izmjene), a stupio je na snagu danom objavljivanja. KZ SFRJ je na teritoriji Federacije BiH bio na snazi do 20.11.1998. godine, na teritoriji Republike Srpske do 31.7.2000. godine, a na teritoriji Distrikta Brčko do 2001. godine.

41. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva kao krivično djelo je bio propisan u članu 142. KZ SFRJ- a. Za ovo djelo se mogla izreći kazna zatvora u trajanju najmanje 5 godina ili smrtna kazna. KZ BiH je ratne zločine protiv civilnog stanovništva predvidio u članu 173., sa zaprijećenom kaznom zatvora u najmanjem trajanju od 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

42. Dakle, uspoređujući ove zakonske odredbe, jasano je da je ratni zločin protiv civilnog stanovništva bio regulisan kako KZ SFRJ tako i KZ BiH, ali da je kazna koju predviđa KZ BiH blaža jer ne predviđa mogućnost izricanja smrtno kazne.

¹ Kvočka i dr., Presuda žalbenog vijaća u predmetu MKSJ-a, paragrafi 23-25;

² Mucić i dr. Presuda Žalbenog vijeća u predemtu MKSJ-a 20. paragraf 498;

³ Skupština SFRJ-a je Krivični zakon Bosne i Hercegovine usvojila na sjednici Saveznog vijeća održanoj dana 28.9.1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ br. 44 od 08.10.1976. godine.

43. Imajući u vidu vrijeme izvršenja konkretnog krivičnog djela (1992. godina) i materijalni zakon koji je tada bio na snazi, Vijeće smatra da je važno obratiti pažnju na načelo zakonitosti (na obje strane: *nullum crimen sine lege i nulla poena sine lege*) i načelo vremenskog važenja krivičnog zakona.

44. Član 3. Krivičnog zakona BiH propisuje načelo zakonitosti, prema kojem nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.

45. Načelo zakonitosti propisano je takođe članom 7. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP) koja ima prioritet nad svim ostalim zakonima u BiH.⁴ Navedeni član EKLJP propisuje: „ *Nitko ne može biti proglašen krivim za krivično djelo počinjeno činom i propustom kcji, u času počinjerja, po domaćem ili međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao krivično djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one kcja je bila primjerjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.*“

46. Član 15. stav 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (u daljem tekstu: MPGPP) propisuje: „*Niko se neće smatrati krivim za krivično djelo počinjeno činom ili propustom, kcji, u vrijeme počinjerja, nisu predstavjali krivično djelo prema domaćem ili međunarodnom pravu. Isto tako, neće se izreći teža kazna od one kcja je bila primjerjiva u času kada je krivično djelo bilo izvršeno. Ako se, nakon što je djelo počinjeno, zakonskom odredbom predvidi izricanje blaže kazne, to će ići u korist počinioca.*“

47. Dakle, zabranjeno je kažnjavanje za radnje i propuste koji u vrijeme počinjenja nisu predstavljali krivična djela, te je zabranjeno izricanje teže kazne od one koja je bila primjenjiva u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

48. Član 4. KZ BiH (vremensko važenje zakona) propisuje da se na učinioca krivičnog djela primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela, a ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primjeniti će se zakon koji je blaži za učinioca.

49. Međutim, izuzetak od načela zakonitosti, sadržan je u članu 4a) KZ BiH, kojim je preuzeta odredba člana 7. stava 2. EKLJP i člana 15. stav 2. MPGPP, čime je eksplicitno omogućeno izuzetno odstupanje i od principa iz člana 4. KZ BiH, kao i odstupanje od obavezne primjene blažeg zakona u postupcima koji predstavljaju krivična djela prema međunarodnom pravu, a u vezi sa inkriminacijom koja uključuje kršenje pravila međunarodnog prava. Ovakav stav zauzet je u dosadašnjoj praksi Suda BiH, a koja slijedi međunarodnu praksu.⁵

---

⁴ Član 2.2. Ustava BiH;

⁵ Vidi odluku Ustavnog suda BiH o prihvatljivosti i meritumu u predmetu Abduladhim Maktouf broj AP1785/06 od 30.03.2007. godine, a takođe i odluku ESLJP o prihvatljivosti u predmetu Karmo protiv Bugarske od 09.02.2006. godine;

50. Kako je naprijed navedeno, krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva je u kritičnom periodu bio propisan članom 142. KZ SFRJ koji je tada bio na snazi u BiH. Član 173. KZ BiH takođe propisuje ratni zločin protiv civilnog stanovništva, te stoga, krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva je bilo propisano zakonom čime je zadovoljeno načelo *nullum crimen sine lege*.

51. Član 7. stav 1. EKLJP i član 4. KZ BiH, određuju da se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u tom periodu ako je blaži za počinioca. U praksi, Evropski sud povredu člana 7. nalazi kada je osuđenoj osobi, retroaktivnom primjenom novog zakona koji direktno ili indirektno (na primjer odredbe o povratništvu) utiče na određivanje kazne, izrečena teža kazna od kazne sa kojom bi ta osoba bila suočena u vrijeme izvršenja krivičnog djela.⁶

52. Ukidanje smrtne kazne u BiH⁷ pokrenulo je nova pitanja u ovome pogledu, odnosno tamo gdje je domaći zakon smrtnu kaznu (član 142. KF SFRJ) zamijenio kaznom dugotrajnog zatvora (član 173. KZ BiH). Evropski sud shvata pravilo i izuzetak od načela zakonitosti kao jednako priznate koji čine dio istog načela. Evropski sud je razmatrao ovo pitanje u najmanje dva predmeta.⁸

53. U skladu sa jurisprudencijom Evropskog suda, ne može se pozivati na povredu člana 7. Konvencije u slučaju kada je podnosiocu žalbe izrečena doživotna kazna zatvora odnosno kazna dugotrajnog zatvora za krivično djelo za koje je u vrijeme izvršenja bila propisana smrtna kazna, iako doživotna kazna zatvora, odnosno kazna dugotrajnog zatvora nisu bile propisane zakonom koji je tada bio na snazi, zato što je doživotna kazna očigledno blaža od smrtne kazne.

54. Stoga, kako je već rečeno, primjena člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH ne predstavlja povredu načela *nulla poena sine lege* niti povredu prava optuženog na izricanje blaže kazne prema njemu. Upravo suprotno, predstavlja primjenu zakona blažeg po učinioca, što je potpuno u skladu sa zakonom i međunarodnim pravom, odnosno opštim načelima međunarodnog prava.

---

⁶ Vidi npr. ESLJP, Jamil protiv Francuske, presuda od 08.06.1995. g; ESLJP, Achour protiv Francuske, presuda od 10.11. 2004.g; ESLJP Achour protiv Francuske, Veliko vijeće, presuda od 29.03.2006. godine;

⁷ U skladu sa Protokolima br. 6 i br. 13 Evropske konvencije;

⁸ Predmet *Karmo* protiv Bugarske, Odluka o prihvatljivosti od 09.02.2006. godine. Takođe vidi predmet *Ivanov* protiv Bugarske, Odluka o prihvatljivosti od 05.01.2006. godine;

VI. NAVODI OPTUŽNICE

55. U izmjenjenoj optužnici Tužilaštva BiH od 10.07.2012. godine, Mujčinović Zurahid i Hrustić Sulejman, optuženi su da su periodu od kraja jula 1992. godine, do sredine avgusta 1992. godine, za vrijeme oružanog sukoba i rata u Bosni i Hercegovini i to Mujčinović Zurahid kao pripadnik 21. bbr Srebrenik tj. VJ 5155 u sastavu Armije RBiH, a Hrustić Sulejman prvobitno kao pripadnik iste jedinice, a potom u nepoznatom svojstvu, postupali suprotno odredbama člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, nečovječno postupajući prema civilima srpske nacionalnosti, koji su bili nezakonito zatvoreni u zgradi Omladinskog doma u naselju Rapatnica, općina Srebrenik, na način što su optuženi Mujčinović Zurahid radnjama поближе opisanim u tački I1 i I2 optužnice, a optuženi Hrustić Sulejman radnjama поближе opisanim u tački II 1. optužnice, počinili krivičnog djelo Zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

A. KRIVIČNO DJELO ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ ČLANA 173. KZ BiH

56. Prema članu 173. KZ BiH, krivično djelo Zločin protiv civilnog stanovništva čini onaj "ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi ili učini koje od djela: a)..., b), pa se pod c) navodi ubijanje, namjerno nanošenje osobi snažnog tjelesnog ili duševnog bola ili patnje (mučenje), **nečovječno postupanje**, biološke, medicinske ili druge znanstvene eksperimente, uzimanje tkiva ili organa radi transplantacije, nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja.

57. Iz citirane zakonske definicije proizilaze slijedeći opšti elementi krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, a koje je potrebno utvrditi:

- a) djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava,
- b) kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije,
- c) djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom,
- d) počinilac mora narediti ili počiniti djelo;

58. Bitna obilježja ovog krivičnog djela, prvenstveno raznovrsne radnje izvršenja, potvrđuju da je zakonodavac obezbijedio zaštitu vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom u punom obimu.

59. Za postojanje ovog krivičnog djela neophodno je da radnje izvršenja djela predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava koje su počinjene u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije, da djelo koje je počinilac počinio ili naredio mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom.

60. Naprijed navedena zakonska odredba se, između ostalog, temelji i na Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12.8.1949. godine, odnosno na zajedničkom članu 3.⁹, **koji propisuje da žrtve navodne povrede pravila međunarodnog prava ne smiju neposredno učestvovati u neprijateljstvima**, uključujući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga. Pore toga, „počinilac krivičnog djela u smislu zajedničkog člana 3. je znao ili je trebao znati da žrtva nije neposredno učestvovala u neprijateljstvima u vrijeme počinjenja krivičnog djela.“¹⁰

61. Član 3. Ženevske konvencije sadrži pravila koja se smatraju običajnim pravom i predstavljaju minimalni standard od kojeg zaraćene strane nikada ne bi trebale odstupiti.

62. U svrhu implemetiranja zaštite po članu 3., zabranjeni i ostaju zabranjeni, u svako doba i na svakom mjestu, su slijedeći postupci prema gore navednim licima:

- a) ugrožavanje života i fizičkog integriteta, posebno sve vrste ubistava, sakaćenja, okrutnih postupaka i mučenja;
- b) uzimanje talaca;
- c) povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci;
- d) izricanje kazni i izvršenje pogubljenja bez prethodne presude izrečene pred redovno ustanovljenim sudom i popraćenog svim sudskim garantijama koje civilizovani narodi priznaju za neophodne.

(i) Djelo mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava

63. Član 173. stav 1. propisuje da optuženi mora postupati protivno „pravilima međunarodnog prava.“ Pravila međunarodnog prava definisana su članom 2. tačka b) Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12.8.1949. godine kao: pravila koja se primjenjuju u oružanim sukobima, podrazumijevaju pravila sadržana u međunarodnim sporazumima u kojima učestvuju strane u sukobu, kao i principe i pravila međunarodnog prava koja su općepriznata.¹¹

64. Član 173. stav 1. KZ BiH propisuje da su povrede ovih pravila počinjene od strane svakoga ko naredi ili počini ova djela. Cijeneći, inkriminaciju navedenu u optužnici, Vijeće zaključuje da su povrede pravila međunarodnog humanitarnog prava sadržane u zajedničkom

⁹ Zajednički član 3. Ženevskih konvencija iz 1949. godine;

¹⁰ Bošković i Tarčulovski, Žalbena presuda MKSJ-a, paragraf 66;

¹¹ Dopunski protokol I;

članu 3.,¹² te da su stoga ove odredbe međunarodnog humanitarnog prava primjenjive na ovaj predmet u mjeri u kojoj zadovoljavaju uvjete iz člana 173. stav 1. KZ BiH i pravila međunarodnog prava primjenjiva na nemeđunarodne oružane sukobe.

65. *Međunarodno humanitarno pravo primjenjuje se od početka takvih oružanih sukoba sve do prestanka neprijateljstva*.¹³

66. Vijeće zaključuje, a o čemu će detaljnije obrazloženje biti dato u predstojećem tekstu, da je u periodu obuhvaćenom optužnicom na području BiH, odnosno općine Srebrenik postojao oružani sukob. Vijeće podsjeća da su pravila međunarodnog humanitarnog prava, tj. zajednički član 3., bila primjenjiva na teritoriji Bosne i Hercegovine 1992. godine.¹⁴

67. Optuženima se na teret stavlja nečovječno postupanje prema civilima, koje predstavlja zabranjeno ponašanje prema međunarodnom humanitarnom pravu i isto je sadržano u relevantnoj odredbi zajedničkog člana 3., *pod nazivom „okrutno postupanje“*.

68. Na kraju, u pogledu psihičkog stanja, dovoljno je da je osoba postupala suprotno ovim normama, pri čemu nije potrebno da ista posjeduje znanje o postojanju ovih normi, niti je neophodno da osoba ima sposobnost da definiše pravne kvalifikacije krivičnog djela koje je počinila, nego samo da je svjesna da su njene radnje i namjere kriminalne.

69. Međutim, kod osobe mora postojati specifični *mens rea* koji je primjenjiv na krivično djelo za koje se tereti kako bi bila proglašena krivom, bilo da se proglasi krivom kao počinitelj ili kao naredbodavac.

70. Kako bi se utvrdilo da su u konkretnom predmetu povrijeđena pravila međunarodnog prava neophodno je utvrditi da je radnja bila usmjerena protiv zaštićene kategorije osoba.

71. Vijeće podsjeća da je u slučajevima kada su zločini kažnjivi po članu 173. KZ BiH na osnovu zajedničkog člana 3., nepohodno da žrtve navodne povrede pravila međunarodnog prava neposredno nisu učestovale u neprijateljstvima, podrazumijivajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga.

---

¹² Zajednički član 3. Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949. Godine;

¹³ Žalbeno vijeće MKSJ-a *Tadić*, Odluka o nadležnosti, tačka 70;

¹⁴ Ratifikovana od strane SFRJ dana 11.6.1989. Vidi Deklaraciju o otcjepljenju Bosne i Hercegovine od 31.12.1992. godine u kojoj se navodi da je postala strana potpisnica Ženevskih konvencija i Dopunskih protokola od dana proglašenja nezavisnosti, tj. 6.3.1992. godine;

(ii) Kršenje mora biti učinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije

72. Vijeće smatra da: „*oružani sukob postoji svuda gdje se prikupilo oružanje sili između država ili produženom pruženom nasilju između vlasti i organizovanih naoružanih grupa, ili pak između takvih grupa unutar jedne države*“.¹⁵

73. Dokazi izvedeni tokom glavnog pretresa pokazuju da je u periodu izvršenja inkriminiranih radnji i nakon toga, u BiH postojao oružani sukob između Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine (VSR BiH) i prvobitno Teritorijalne odbrane Bosne i Hercegovine (TO), a potom Armije Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH).

74. Da su sukobi između Srba i Bošnjaka na području općine Srebrenik, počeli tokom juna 1992., godine, kad je prema materijalnim dokazima uložnim u spis, već proglašena neposredna ratna opasnost, pa potom i ratno stanje u BiH, tokom svjedočenja potvrdili su i svjedoci.

75. Svjedok Bajraktarević Nijaz,¹⁶ koji je, tokom rata bio zaposlen na poslovima pomoćnika načelnika štaba za operativne poslove u opštinskom štabu teritorijane odbrane Srebrenik (TO Srebrenik), posvjedočio je da su u periodu, prije juna 1992. godine, vršeni pregovori sa pripadnicima srpske nacionalnosti, stanovnicima Tinje, Podpeći, Jasenica i Špijunica, sela općine Srebrenik, kako bi se dogovorili da ostanu pri TO Srebrenik. Kada su pregovori bili pri kraju, u junu mjesecu, sanitetsko osoblje Doma zdravlja Srebrenik napadnuto je od strane srpske vojske sa Ozrena, kojom prilikom su tri osobe poginule, a općina Srebrenik rasječena na dva dijela. Svjedok ističe da se nakon tog događaja sukob između TO Srebrenika i vojske SRBiH produbio.

76. Svjedok Ibračević Ekrem,¹⁷ potvrdio je da su u Srebreniku tokom prve polovine maja 92. godine, vođeni pregovori sa srpskim življem sa području te općine. Govori o sukobima, na području šireg regiona, teritorijama općina Tuzla, Bračko, Bijeljina, te širem području općine Srebrenik, kao i teritoriji sela Podpeći, do kojih dolazi nakon napada srpskih snaga na sanitet. On navodi da su učesnici ovih sukoba bili Muslimani i Hrvati kao pripadnici TO na jednoj strani i Srbi, kao pripadnici srpskih oružanih snaga, na drugoj strani.

77. Svjedok Marković Stokan,¹⁸ izjavio je da je do početka rata živio u selu Jasenica, općina Srebrenik, nastanjenim isključivo srpskim življem. 16 ili 17 juna, 1992. godine, Jasenica je napadnuta, zbog čega bježi u selo Brezje. Potom i selo Brezje biva granatirano, usljed čega sa grupom od 83 (osamdeset tri) pripadnika srpske nacionalnosti, bježi iz sela. Svjedok je potom opisao kako je od strane naoružanih pripadnika Brdske brigade pod komandom

¹⁵ Tadić, Odluka o nadležnosti, tačka 70.; Vidi presudu žalbenog vijeća, Kordića i Čerkeza, IT-95-14/2-A, presuda od 17.12.2004, paragraf 341;

¹⁶ Svjedok Tužilaštva BiH, Bajraktarević Nijaz, saslušan 16.11.2011. godine;

¹⁷ Svjedok Tužilaštva BiH, Ibračević Ekrem, saslušan 16.11.2011. godine;

¹⁸ Svjedok Tužilaštva BiH, Marković Stokan, saslušan 14.12.2011. godine;

Buljubašić Kadre, zajedno sa ostalim muškarcima lišen slobode. Navodi da su te prilike muškarci srpske nacionalnosti prebačeni u Srebrenik, a njihove žene i djeca su otišli u selo Straže. On, sa oko desetak muškaraca prebačen je u dom, u naselju Rapatnica, općina Srebrenik.

78. Svjedok Đukić Jovo,¹⁹ je posvjedočio kako je selo Brezje, koje pripada općini Lopare nastanjeno isključivo stanovnicima srpske nacionalnosti, 19.06.1992. godine napadnuto od strane TO općine Srebrenik. Tada je kako navodi, kao civil, zarobljen i odveden u selo Straže, a potom u Rapatnicu.

79. Svjedok Đukić Pero,²⁰ posvjedočio je da je do početka rata živio u selu Brezje. Navodi da stanovnici sela 18.06.1992., od strane TO Tuzla, dobijaju ultimatum za predaju, te da 19.06. dolazi do blokade i granatiranja sela, usljed čega je poginulo troje ljudi, a kuće u selu djelimično uništene. Tada, jedan dio stanovništva bježi prema šumama, a drugi među kojim on i njegov brat Đukić Drago prema selu Jasenici. U Jasenici ostaju do kraja jula/početka avgusta, kada su zarobljeni, kojom prilikom u selo dolazi tamić vojske, vojna i civilna policija. Njega i brata Dragu, stavili su u kombi i odvezli u Rapatnicu.

80. Iskaz svjedoka Đukić Pere, potvrdio je njegov brat Đukić Drago. Po njemu selo Brezje, je topovima, pa potom pješadijom iz pravca Drijeni od Tuzle napadnuto 19.06.1992. godine, prilikom kog napada je poginulo troje ljudi. Sa bratom bježi u Jasenicu, gdje ostaje oko mjesec dana, nakon čega su uhapšeni i od strane naoružanih pripadnika TO, odvedeni u Rapatnicu.

81. U Izvještaju o stanju na području općine Tuzla i pojedinih općina na području regije od 20.06.1992. godine,²¹ koji izvještaj se odnosi na općine Tuzlu, Lukavac, Srebrenik i Gradačac, u djelu koji se odnosi na Srebrenik navedeno je, pored ostalog da:

„ Prema dobjenim podacima... nase je Podpeć je oslobođeno od pripadnika četničkih elemenata, te da se borbe vode u pravcu Tirje..... u djelu prema... u pravcu Lukavca. Prema prvim podacima jedinice TO su na najbolji način obavile operaciju čišćenja terena od strane četničkih elemenata. Zarobljen je veliki broj četnika, naoružanja i opreme.....“

82. Odlukom o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 09.04.1992., godine na teritoriji Bosne i Hercegovine nastupila je neposredna ratna opasnost.²²

83. Odlukom o proglašenju ratnog stanja od 20.06.1992. godine, na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine proglašeno je ratno stanje.²³

¹⁹ Svjedok Tužilaštva BiH, Đukić Jovo, saslušan 28.12.2011. godine;

²⁰ Svjedok Tužilaštva BiH, Đukić Pero, saslušan 18.01. 2012. godine;

²¹ Dokaz Tužilaštva BiH br T-12, /Izvještaj o stanju na području opštine Tuzla i pojedinih opština na području regije u periodu od 18, 30 časova 19.06., do 18, 30 časova 20.06.1992. godine Regionalnog centra za obavještanje Tuzla upućenom regionalnom centru za obavještanje Sarajevo;

²² Dokaz Tužilaštva br. T-9, Službeni list br. 1;

²³ Dokaz Tužilaštva br. T-8, Službeni list br. 7;

84. Iz navedenih dokaza, koji se odnose kako na vremenski period koji je prethodio periodu i radnjama iz optužnice, tako i na sam inkriminirani period „od kraja jula 1992. godine pa do sredine avgusta 1992. godine“, jasno prozilazi, da je na teritoriji BiH, a i konkretno općine Srebrenik, bio rat, odnosno postojao oružani sukob između ARBiH i pripadnika VSRBiH, čime Vijeće ovaj element nalazi dokazanim isključujući svaku razumnu sumnju.

(iii) Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom

85. Treći uvjet iz člana 173. stav 1. KZ BiH je da mora postojati veza između djela optuženog i oružanog sukoba.

86. Zapravo, „ne traži se uzročna – posljedična veza između oružanog sukoba i počinjena zločina, ali se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počinji zločin, njegovu odluku da ga počinji, način počinjenja zločina ili cilj s kojim je počinjen. Dovoljno je ako je počinilac djelovao u službi oružanog sukoba ili pod okriljem oružanog sukoba.“²⁴

87. Ovaj uvjet je ispunjen ako je navodni zločin počinjen kao podrška ili barem pod izgovorom situacije koja je proistekla iz oružanog sukoba,²⁵ Sudeće vijeće MKSJ-a u predmetu Tužilac protiv *Dragojuba Kunarac i drugih* navodi: „..... Humanitarno pravo primjenjuje se i dalje na čitavoj teritoriji pod kontrolom jedne od strana, nezavisno od toga da li se konkretne borbe vode na mjestu na kojem su se odigrali dotični događaji. Stoga je dovoljno to što su zločini bili u tijesnoj vezi s neprijateljstvima koja su trajala na drugim dijelovima teritorije pod kontrolom strana u sukobu. Uslov da dato djelo bude u tijesnoj vezi sa oružanim sukobom zadovoljen je ukoliko su, kao u ovom slučaju, zločini počinjeni kao posljedica borbi, a prije prekida oružanih aktivnosti na određenom području, te ako su počinjeni radi postizanja nekog cilja ili iskorištavanja situacije nastale usljed borbi ..“²⁶

Relevantni faktori za ocjenu veze (nexusa) djela sa oružanim sukobom uključuju:

- status izvršioca (npr. da li je bio borac?);
- status žrtve (npr. nije bio borac ili član suprotstavljene strane?);
- da li je djelo u funkciji ostvarenja vojnog cilja;
- da li je djelo izvršeno u kontekstu službenih dužnosti počinioca;
- da li je djelo počinjeno uz pomoć drugih boraca;

²⁴ *Kunarac, Kovača i Vukovića*, IT-96-23 I IT-96-23/1-A, Žalbena presuda MKSJ-a od 12.06.2002. paragraf 58;

²⁵ *Kunarac i drugi*, Žalbena presuda, paragrafi 58 - 59;

²⁶ *Kunarac, Kovač i Vuković*, predmet broj: IT-96-23-T/IT, Prvostepena presuda MKSJ-a od 22.2.2001. godine, paragraf 568;

88. Na osnovu dokaza koji su izvedeni, uz primjenu, za ovaj predmet adekvatnih kriterija /statusa izvršioca i statusa žrtve/, Vijeće zaključuje da su krivična djela iz optužnice usko povezana sa oružanim sukobom, o čemu će detaljno obrazloženje biti dato u predstojećem tekstu presude.

i. Pripadnost vojnim formacijama optuženog Mujčinović Zurahida

89. Radnje nečovječnog postupanja optuženom Mujčinović Zurahidu, stavljene su na teret kao pripadniku 21. Brdske brigade Srebrenik, (21 BBr Srebrenik) tj. VJ (vojne jedinice) 5155 u sastavu Armije Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH).

90. Vijeće je pažljivom ocjenom dokaza, utvrdilo da je optuženi Mujčinović Zurahid kao pripadnik takozvane Lovačke čete, koja kasnije dobija naziv 21. Brdska brigada Srebrenik u sastavu VJ 5155 Armije R BiH, počino nečovječno postupanje kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c), pa je u tom smislu u odnosu na sadržaj optužnice, izreku presude prilagodilo utvrđenom činjeničnom stanju.

91. Da je optuženi bio pripadnik takozvane Lovačke čete, Vijeće je zaključilo temeljem sljedećih dokaza:

92. Svjedok Buljubašić Džemal ²⁷ navodi da je Lovačka četa formirana prije šestog mjeseca, 92. godine, kada je on u nju stupio.

93. Prema njegovom kazivanju pripadnici lovačke čete su bili lovci, pa je stoga i nazivana Lovačka četa". Brojala je oko 90 (devedeset) osoba, od kojih je 50- 60 (pedeset - šezdeset) bilo na liniji. Po formacijskoj pripadnosti, Lovačka četa je bila u sastavu TO. Pri dolasku u četvrtu, zatiče optuženog Mujčinovića. Četa egzistira sve do pada Smoluće u septembru mjesecu, nakon čega je većina pripadnika, među kojim i Mujčinović demobilisana. Da je Mujčinović bio u Lovačkoj četi, sve do njenog rasformiranja potvrdili su i svjedoci, koji su također bili pripadnici Lovačke čete: Fazlić Mensur,²⁸ Fazlić Nihad,²⁹ Abdulahović Mevludin,³⁰ Abdulahović Hajrudin,³¹ Rešidović Mujo,³² Smajlović Ševalija,³³ kao i svjedoci Ahmetović Safer,³⁴ Softić Enis,³⁵ Begunić Samir,³⁶ Imširović Suad.³⁷

²⁷ Svjedok odbrane prvooptuženog, Buljubašić Džemal saslušan 21.03.2012. godine;

²⁸ Svjedok odbrane prvooptuženog, Fazlić Mensur saslušan 04.04.2012. godine

²⁹ Svjedok odbrane prvooptuženog, Fazlić Nihad saslušan 04.04.2012. godine;

³⁰ Svjedok odbrane prvooptuženog, Abdulahović Mevludin saslušan 18.04.2012. godine;

³¹ Svjedok odbrane prvooptuženog, Abdulahović Hajrudin saslušan 18.04.2012. godine;

³² Svjedok odbrane prvooptuženog, Rešidović Mujo saslušan 18.04.2012. godine;

³³ Svjedok odbrane prvooptuženog, Smajlović Ševalija saslušan 04.04. 2012. godine;

³⁴ Svjedok odbrane prvooptuženog, Ahmetović Safer saslušan 29.02.2012. godine;

³⁵ Svjedok odbrane prvooptuženog, Softić Enis saslušan 14.03.2012. godine;

³⁶ Svjedok odbrane prvooptuženog, Begunić Samir saslušan 14.03.2012. godine;

³⁷ Svjedok odbrane prvooptuženog, Imširović Suad saslušan 21.03.2012. godine;

94. Borci se mogu razlikovati po tome što nose uniformu ili barem neki znak raspoznavanja, te što otvoreno nose naoružanje.³⁸

95. Pripadnici Lovačke čete među kojim i optuženi imali su naoružanje i uniforme i bili su angažovani na borbenim linijama prema srpskim snagama u pravcu Smoluće.³⁹

96. Lovačka četa je prestala postojati krajem mjeseca septembra nakon pada Smoluće,⁴⁰ odnosno kako su to preciznije navodili svjedoci Rešidović Mujo, Abdulahović Hajrudin, Abdulahović Mevludin 22.09.2012.godine, kada je transformisana u 21. Brdsku brigadu Srebrenik.

97. Imajući u vidu navedene iskaze svjedoka, Vijeće prihvata tvrdnju odbrane o postojanju i pripadnosti optuženog Mujčinovića takozvanoj Lovačkoj četi, te da je ista djelovala u sastavu TO Srebrenik.

98. Kako je TO, u vojno-organizacionom, formacijskom smislu, preteča ARBiH u koju je transformisana, jasno je zašto u vojnim dokumentima, svjedoka pripadnika Lovačke čete, upisano da su bili pripadnici Oružanih snaga (OS), odnosno ARBiH do 22.09.1992.godine,⁴¹ nakon čega svi oni, a među njima i optuženi Mujčinović, osim Ibrišimović Nihada,⁴² bivaju demobilisani.

99. Iz materijalnog dokaza optužbe tj: Podataka iz službene evidencije Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata br.07-03-565-1/10 od 20.07.2010. godine,⁴³ proizlazi da je :

Mujčinović Zurahid bio pripadnika VJ 5155 Srebrenik u periodu od 05.04.1992. godine do 22.09.1992. godine.

100. Iz materijalnog dokaza odbrane tj: Uvjerenje Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata, broj: 07/35-03/6-1-69/11 od 31.01.2011. godine;⁴⁴ proizlazi da je optuženi Mujčinović Zurahid bio pripadnik OS RBiH u period od,... pa pod 1. navodi:

1. *Armija R BiH od 05.04.1992. godine do 22.09.1992. godine;*

101. Takođe, u materijalnom dokazu odbrane tj. Odgovoru Ministarstva odbrane br. 13-04-1-135-7/09 od 31.01.2012. godine, navodi se da se uvidom u arhivu Arhivskog depoa Armije RBiH, došlo do sljedećih podataka:

³⁸ D. Milošević, presuda Pretresnog vijeća, MKSJ paragraf, 946;

³⁹ Iskazi svjedoka odbrane prvooptuženog Buljubašić Džemala, Fazlić Mensura, Fazlić Nihada, Smajlović Ševalije, Abdulahović Mevludina;

⁴⁰ Iskazi svjedoka: Buljubašić Džemala, Fazlić Nihada;

⁴¹ Materijalni dokazi odbrane prvooptuženog: O1/1;O1/2; O1/3;O1/4; O1/5;O1/9;O1/10;

⁴² Materijalni dokaz odbrane prvooptuženog: O1/6;

⁴³ Materijalni dokaz Tužilaštva BiH: T/7;

⁴⁴ Materijalni dokaz odbrane prvooptuženog broj: O1/1 - Uvjerenje Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata, broj: 07/35-03/6-1-69/11 od 31.01.2011. godine;

“..... Mujčinović Zuraheed sa periodom vcnog angažovanja od 05.04.1992. godine do 22. ili 12 (nečitko napisano) 09.1992. godine u četi OS Srebrenik. U istoj krjizi u spisku pripadnika Vcjne policije i Lovačko izviđačkog voda....., imenovani n je evidentiran.

“ U VoB-u VJ 5155, sa kcjom raspolaže arhivski depo ARBIH, imenovani n je evidentiran.”⁴⁵

102. Analizirajući ova tri dokaza, evidentno je da, iako su izdati od strane nadležnih institucija iz oblasti odbrane i pitanja boraca i invalida oslobođilačkog rata, da ne sadrže istovjetne podatke. Po Vijeću, ovo je razumljivo. Naime, radi se o organima na različitim nivoima državne vlasti sa različitim djelokrugom nadležnosti i poslova, a time i raspoloživih podataka i informacija iz oblasti koju uređuju.

103. Tim prije, što se u konkretnom slučaju radi o podacima koji se odnose na period samog početka neprijateljstava na teritoriji BiH, kada je ARBiH u organizaciono-formacijskom smislu, te načinu imenovanja formacija unutar iste, u fazi samih početaka čime je i objašnjiva nesređenost podataka u datom pogledu.

104. Međutim, pored toga, ono što je u konkretnom od ključnog značaja za utvrđivanje statusa optuženog, jeste činjenica da sva tri dokumenta sadrže podatak da je optuženi Mujčinović u periodu od 05.04.1992. godine do 22.09.1992. godine, vojno angažovan u jednoj od strana u oružanom sukobu, što dakle, prozilazi kako iz datih materijalnih dokaza, tako i iz iskaza svjedoka koji su izjavili da je bio pripadnikom lovačke čete, angažovanoj prema srpskim snagama na odbrambenoj liniji prema Smolućoj.

105. U vezi s navedenim, Vijeće prihvata i navode optužbe, da je Mujčinović bio pripadnik VJ (vojne jedinice) 5155 u sastavu Armije Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH), što prozilazi iz dokaza Tužilaštva uvrštenog u sudski spis pod brojem T-7, sobzirom da se radi o službenom aktu dostavljenom po zahtijevu nadležnog tužioca, na koji odbrana nije imala prigovora, a koji sadržajem drugih dokaza nije doveden u pitanje.

106. U istom dokazu, koji nosi naziv: *Podaci iz službene evidencije Federalnog ministarstva za pitar,ja branite,ja i invalida domovinskog rata br. 07-03-565-1/10 od 20.07.2010. godine*, navodi se da je Mujčinović Zuraheed bio pripadnika VJ 5155 Srebrenik u periodu od 05.04.1992. godine do 22.09.1992. godine,

107. Nadalje, iz materijalnog dokaza optužbe “Pregled formacijskih naziva i brojeva jedinica, štaba Armije, uprave za organizacijsko - mobilizacijske poslove od 10.04.1995 godine, navodi se da je za broj VJ 5155, novi naziv jedinice 212 brdska brigada, a da je njen stari naziv 21 brdska brigada, što dodatno potkrepljuje, navode optužbe i zaključak Suda o postojanju vojne jedinice broj: 5155.⁴⁶

⁴⁵ Materijalni dokaz odbrane prvooptuženog, br. O1/13;

⁴⁶ Materijalni dokaz Tužilaštva BiH br. T-10;

108. Vijeće, dakle, prihvata sadržaj ovih dokaza i zaključuje da je stari naziv vojne jedinice VJ 5155, 21 Brdska brigada, u koju tzv. Lovačka četa biva transformisana - odnosno dobija naziv 21. Brdska brigada Srebrenik, kako su to gore navedni svjedoci i izjavili.

109. Navedeno pokazuje da je Mujčinović Zurahid od kraja jula 1992. godine do sredine avgusta 1992. godine imao svojstvo pripadnika takozvane Lovačke čete, koja kasnije dobija naziv 21. Brdska brigada Srebrenik u sastavu VJ 5155 Armije RBiH.

110. Dakle, optuženi je u inkriminisano vrijeme bio angažovan u jednoj od strana u oružanom sukobu na teritoriji BiH.

(iv) Optuženi mora narediti ili počiniti djelo

111. Na kraju, član 173. stav 1. propisuje da počinitelj mora ili direktno izvršiti krivično djelo ili narediti drugima izvršenje istog.

112. Kako se dato utvrđivanje odnosi na vrstu odgovornosti optuženih,⁴⁷ te ne predstavlja element krivičnog djela kao takvog, navedeno će biti detaljno razmotreno u dijelu presude koji se odnosi na individualnu krivičnu odgovornost.

(v) Zaključci o statusu civila

113. Iz zajedničke odredbe člana 3. stav 1. Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949. proizlazi da se pod pojmom civil smatra:

„Lice koje ne učestvuje neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu..... (...)“

114. U smislu odredbe zajedničkog člana 3. civilima se dakle, smatra lice koje “ *ne učestvuje neposredno u neprijateljstvima* ” i koje nije pripadnik oružanih snaga, odnosno nije borac.

115. Smatra se da osoba aktivno sudjeluje u neprijateljstvima kada učestvuje u ratnim dejstvima koji će “po svom karakteru ili svrsi, vjerovatno nanijeti stvarnu štetu ljudstvu ili materijalno - tehničkim sredstvima oružanih snaga neprijatelja.”⁴⁸

116. U svrhu definisanja statusa žrtava, Vijeće prihvata određenje dato Dopunskim protokolom I uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba od 1949. godine, po kojem je *status borca* priznat svakom licu koje pripada nekoj grupi ili jedinici organizovanih oružanih snaga, pod uslovom da se nalazi pod komandom koja je odgovorna

⁴⁷ Optužba je navela da su optuženi počinili navedeno krivično djelo iz člana 29. i 180. stav 1. i KZ BiH;

⁴⁸ *D.Milošević*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ paragraf 947;

za rukovođenje učesnicima u oružanom sukobu i da podliježe unutrašnjem sistemu discipline, koji obezbjeđuje poštovanje međunarodnog prava koja se primjenjuju u oružanim sukobima.⁴⁹

117. Ako borac ne nosi uniformu, on se mora razlikovati od civilnog stanovništva, kad učestvuje u napadu ili u vojnoj operaciji koja predstavlja pripremu za napad.

118. Među ostalim faktorima koji mogu biti od pomoći za utvrđivanje da li je neka osoba civil jesu njena odjeća, aktivnost koje obavlja, te starost ili pol.⁵⁰

119. Vijeće će se osvrnuti na ključne dokaze temeljem kojih je izvelo zaljučak o statusu oštećenih kao civila.

120. Svjedok Đukić Pero, izjavio je da je krajem jula, početkom avgusta u selu Jasenice, u koje zbog napada TO bježi sa djelom srpskog stanovništva iz sela Brezja, uhapšen kao civil. U momentu hapšenja on i njegov brat, nisu bili naoružani niti su imali uniforme. Navodi da je tada u selo Jasenice došla vojska, civilna i vojna policija, da su stavljeni su kombi i odvezeni u Rapatnicu u pritvor.

121. Iste prilike lišen je slobode i njegov brat Drago, koji se također u Jasenici našao bježeći iz Brezja. Ovaj svjedok je potvrdio da su on njegov brat bili civili, te da nistu imali ni oružije ni uniforme, dok su četvorica iz vojne policije TO, koji su ih hapsili, bili naoružani i u uniformama.

122. Sobzirom da iz iskaza oba svjedoka Đukića, prozilazi da nisu učestvovali neposredno u neprijateljstvima, niti su bili borci, a kako u postupku nisu uloženi dokazi koji govore suprotno, Vijeće je utrdilo da je Tužilaštvo BiH van razumne sumnje dokazalo da su oštećeni, žrtve inkriminiranih radnji Đukić Pero i Đukić Drago imaju status civila.

B. ELEMENTI KONKRETNOG KRIVIČNOG DJELA

123. Tužilaštvo optužene Mujčinović Zurahida i Hrustić Sulejmana tereti da su počinili krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke c) *nečovječno postupanje* KZ BiH.

---

⁴⁹ Član 43, Protokola - odjeljak II / status boraca i ratnih zarobljenika;

⁵⁰ Galić, Prvostepena presuda MKSJ paragraf, 50;

a. Nečovječno postupanje postupanje iz tačke c)

124. Iako izričito ne zabranjuju “nečovječno postupanje”, i zajednički član 3. i Dopunski protokol II stavljaju izvan zakona “okrutno postupanje” prema licima koja ne učestvuju u neprijateljstvima.⁵¹

125. MKSJ je zauzeo jasan stav da se termini “nečovječno postupanje” i “okrutno postupanje” koriste naizmjenično u smislu utvrđivanja da li određeno djelo predstavlja ratni zločin.⁵² Tako je Pretresno vijeće u predmetu *Hodžić*, cijenilo da postupci koji predstavljaju “okrutno postupanje” prema zajedničkom članu 3. ... ispunjavaju uslove za kvalifikaciju krivičnog djela kao *nečovječno postupanje...* iz člana 173. KZ BiH.⁵³

126. Analogno tome, svako djelo koje predstavlja nečovječno postupanje iz člana 173. takođe predstavlja i “okrutno postupanje” iz zajedničkog člana 3. i Dopunskog protokola II, te prema tome i povredu međunarodnog prava.

127. KZ BiH ne definiše pojam nečovječnog postupanja, ali sudska praksa Suda BiH i MKSJ-a nudi važne smjernice u toj oblasti. Žalbeno vijeće Suda BiH smatra da pojam „nečovječno postupanje “... obuhvata sva druga djela, koja nisu posebno propisana krivičnim djelom za koje je optuženi oglašen krivim...”, dok god je optuženi imao namjeru da prouzrokuje nečovječno djelo.⁵⁴

128. Žalbeno vijeće MKSJ-a je definisalo elemente okrutnog postupanja koji predstavljaju kršenje zakona ili običaja ratovanja, u vezi sa zajedničkim članom 3. stav 1. tačka a) Ženevskih konvencija, kao:

1. *namjernu radnju ili propust... kcja nanosi tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili povredu ili predstavlja ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo;*
2. *počinjenu protiv osobe kcja ne učestvuje aktivno u neprijateljstvima;*⁵⁵

129. Da bi utvrdio da li određene radnje dostižu stepen težine i ozbiljnosti koji zahtijeva krivičnu odgovornost, Sud može razmotriti veliki broj faktora, uključujući: stepen i intenzitet

⁵¹ Vidi napr., Četvrta ženavska konvencija, član 1. tačka a); Dopunski protokol II, član 4. stav 2. tačka a)

⁵² Vidi npr., *Naletilić*, prvostepena presuda, par. 246 (“... vidljivo je da su krivična djela nečovječnog postupanja i okrutnog postupanja rezidualna klauzula prema članu 2 [teške povrede Ženevskih konvencija], odnosno članu 3 [kršenje zakona ili običaja ratovanja] Statuta. U materijalnom smislu elementi tih krivičnih djela su isti”); *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, IT-95-14/2-T, Presuda, 26. februar 2001, (prvostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 265 (“surovo postupanje [je] ekvivalentno krivičnom djelu nečovječnog postupanja u okviru odredaba o teškim povredama Ženevskih konvencija”);

⁵³ *Hodžić*, Prvostepena presuda Suda BiH, paragraf 33;

⁵⁴ *Andrun*, Drugostepena presuda Suda BiH, str. 38;

⁵⁵ *Delalić*, Drugostepena presuda u predmetu MKSJ-a, paragraf 424;

takvog postupanja; njegovo trajanje; stvarne tjelesne povrede ili jačinu fizičke i psihičke patnje; karakter i kontekst postupanja; pol, starosnu dob i zdravstveno stanje žrtve; te predumišljaj.⁵⁶

130. Praksa MKSJ-a nudi mnogobrojne primjere (*actus reus*) okrutnog postupanja kao što su: *sakaćer, je ili nanošer, je teških tjelesnih povreda*⁵⁷; *premlaćivar, je i druge nasilne radr, je*⁵⁸; *nanošer, je teških ili ozbiljnih povreda; teške povrede tjelesnog ili duševnog integriteta*⁵⁹; *ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo*⁶⁰; *radnja koja je predstavljala ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo*⁶¹; *deportacija i prisilno premještar, je grupa civila*⁶²; *prisi, javar, je na prostitut, ju.*⁶³

131. Pretresno vijeće u predmetu Blaškić zauzelo je stav da „teške povrede tjelesnog ili duševnog integriteta nesumnjivo predstavljaju „nečovječna djela“ u smislu člana 5. Statuta.

132. Da je fizički nasrtaj radnja koja može predstavljati nečovječno postupanje, vidljivo je iz predmeta MKSJ-a *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovskog*, u kojem je Žalbeno vijeće potvrdilo odluku da su civili u podrumu bili izloženi fizičkom maltretiranju od strane policajaca.⁶⁴

133. U predmetu *Vrdojak*, Pretresno vijeće Suda BiH utvrdilo je da je optuženi nečovječno postupao tako što je u dva navrata tukao zatočenike „... rukama, nogama obuvenim u vojničke čizme i palicama“.⁶⁵

134. *Mens rea* za nečovječna djela iz ovog člana zadovoljen je kada je počinitelj u trenutku činjenja ili nečinjenja imao namjeru da nanese tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili da izvrši težak napad na ljudsko dostojanstvo žrtve, ili ako je znao da će to njegovo činjenje ili nečinjenje vjerovatno prouzrokovati tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili teški napad na ljudsko dostojanstvo i ponio se sa bezobzirnom nepažnjom prema tome.⁶⁶

135. Prije nego se upusti u analizu činjenica, te obrazlaganje zaključaka i stavova o nečovječnom postupanju prema Đukić Peri i Đukić Dragi, Vijeće će se, prvo osvrnuti na njihovo zatvaranja u omladinskom domu u Rapatnici.

⁵⁶ *Andrun*, Drugostepena presuda, Suda BiH, str. 38;

⁵⁷ *Kvočka i dr.*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, broj IT-98-30/1, paragraf 208;

⁵⁸ *Ibid.*, paragraf 208;

⁵⁹ *Kordić i Čerkez*, presuda Žalbenog vijeća MKSJ, paragraf 117;

⁶⁰ *Vasi, jević*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 239-240;

⁶¹ *Naletilić i Martinović*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragrafi 271, 289, 303;

⁶² *Kupreškić i dr.*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 566;

⁶³ *Ibid.*, paragraf 566;

⁶⁴ *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovsko*, IT-04-82, presuda od 10. jula 2008 (*Boškoski i Tarčulovski* presuda pretresnog vijeća), par. 383.

⁶⁵ *Vrdojak*, prvostepena presuda, str. 2.

⁶⁶ *Krncjelac*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 132;

i. Đukić Pero i Đukić Drago su zatvoreni u omladinskom domu u Rapatnici

136. U prostorijama omladinskog doma u naselju Rapatnica, općina Srebrenik u inkriminisanom periodu, zatvarani su pripadnici srpske nacionalnosti.

137. Dato utvrđenje prozilazi kako iz izjava svjedoka optužbe,⁶⁷ tako i odbrane,⁶⁸ kao i materijalnog dokaza, pod nazivom "Spisak logora za Srbe", dokumenta MKSJ-a broj 06327648 do 06327660, u kojem se na strani 7., pod brojem 201, navodi Srebrenik, Omladinski dom u prigradskom naselju Rapatnica.⁶⁹

138. Svjedok Ibračević Ekrem, naveo da je u aprilu mjesecu postaje oficir bezbjednosti i član opštinskog štaba u Srebreniku, na kom položaju ostaje do decembra 92., godine. Rapatnica je jedna od mjesnih zajednica općine Srebrenik, nasljena pretežno muslimanskim stanovništvom. Do izbijanja rata zgrada omladinskog doma u Rapatnici koristila se kao objekat za zabavu. Po otpočinjanju neprijateljstava, do njegovog dolaska u Rapatnicu, zgrada se koristi kao sjedište opštinskog štaba, a u aprilu 92. godine tu se formira pritvor, u koji su po njegovom kazivanju "dovođeni svi" pa i Srbi. Sjeća se da je od polovine maja do polovine juna tu zatvoreno 43 (četrdeset tri) pripadnika srpske nacionalnosti, među kojim i Marković Stokan, Stanišić Lazar, Todić Blažen.

139. Građani srpske nacionalnosti u Rapatnici ostaju do avgusta 92. godine, kada zbog boljih uslova odlaze u Centralni zatvor u Tuzlu. Vojna policija (VP) je obezbjeđivali zatvor u Rapatnici, zapovjednik je bio Čović Mustafa, a Imširović Ismet je vodio evidenciju.

140. Ovo je potvrdio i Imširović Ismet, koji je naveo da je mobilisan u četvu vojne policije i raspoređen u odjeljenje koje je vršilo obezbjeđenje opštinskog pritvora u Rapatnici. Tu dužnost je obavljao od 07.07.92. godine pa do kraja 95. godine. Bio je komandir odjeljenja čuvarske službe čiji zadatak je bio prijem zatvorenika, pretresanje, njihov smještaj i ishrana. Objekat pritvora se sastojao od nekadašnje sale za zabave i još tri pomoćne prostorije. U pritvoru je najviše bilo pripadnika ARBiH-dezertera, lica koja nisu poštovala policijski sat, te pripadnika srpske nacionalnosti, kojih je u periodu jul/avgust bilo oko 100. Uslovi smještaja za sve njih su bili nehumani. Zna da su tu bili zatvoreni Stanišić Lazar, Đukić Pero i Đukić Drago.

141. Svjedok Barjaktarević Nijaz, zaposlen u opštinskom štabu TO Srebrenik na poslovima načelnika štaba za operativne poslove, potvrdio je da je svjedok Ibračević Ekrem u to vrijeme bio načelnik bezbjednosti, te da je zatvor bio u zgradi mjesne zajednice, odnosno omladinskog doma u Rapatnici, u kojem su u početku boravili pripadnici srpske nacionalnosti, a kasnije pripadnici ARBiH koji nisu izvršavali svoje zadatke.

---

⁶⁷ Svjedoci Tužilaštva BiH: Bajraktarević Nijaz; Ibračević Ekrem ; Marković Stokan, Đukić Jovo, Todić Bležen; Đukić Pero; Đukić Drago;

⁶⁸ Svjedoci odbrane: Imširović Dževad; Ahmetović Safer; Duranović Ekrem; Softić Enis; Imširović Ismet; Begunić Samir; Ilija Lamešić; Imširović Suad; Buljubašić Džemal, Čudić Elvedin;

⁶⁹ Materijalni dokaz Tužilaštva BiH br. T-11;

142. Svjedok Ahmetović Safer, navodi da u avgustu mjesecu 92. godine postaje komandir voda čete vojne policije. U to vrijeme u Rapatnici je postojao pritvor u kojem je na mjestu upravnika bio Imširović Ismet dok su Imširović Jusuf, Imširović Suad, Duranović Ekrem radili na obezbjeđenju pritvora. Lica koja su dovođena u Rapatnicu bili su pripadnici ABiH, civilna lica i ratni zarobljenici, svih nacionalnosti pa i srpske.

143. Da su kao pripadnici, voda čete, VP koja je formirna 02.05.1992.godine, radili na obezbjeđenju omladinskog doma u Rapatnici u inkriminisanom periodu, potvrdili su i svjedoci Softić Enis, Duranović Ekrem i Ćudić Elvedin.

144. Svjedoci Marković Stokan,⁷⁰ Đukić Jovo,⁷¹ Todić Blažen,⁷² kao i svjedoci oštećeni Đukić Pero i Đukić Drago,⁷³ i sami su posvjedočili kako su nakon lišenja slobode odvedeni i zatvoreni u omladinski dom u Rapatnicu.

145. Niko ih nije obavijestio zašto su lišeni slobode. Životni uslovi u prostorijama u kojima su zatvoreni bili su nehumani. To je bio mali prostor, podrum, bez prozora, svjetlosti i vode, prašnjav od ugalja. Nije bilo prostirke, pa su ležali na vratima.⁷⁴ Nisu se mogli slobodno kretati, izvođeni su wc, a stražari su ih čuvali.

146. Svjedok Marković Stokan koji je u Rapatnici bio prije nego što su Đukići dovedeni, također je potvrdio, da mu prilikom lišenja slobode nisu saopštni razlozi, te da su životni uslovi tokom boravka u omladinskom domu bili veoma loši.

147. Činjenica da lica koja su uhapšena, pa potom pritvorena u Rapatnici, nisu obavještena o razlozima lišenja slobode, da opravdanost pritvora nije bila predmetom razmatranja u sudskom ili administrativnom postupku, te da se radi o oduzimanje slobode i bez postojanja pravnih ili činjeničnih razloga, svakako ukazuje da nisu postojali zakonski osnovi za lišavanje slobode, a da se stvarni razlozi lišenja slobode, te zadržavanje ovih lica, konkretno oštećenih Đukić Pere i Đukić Drage, nalazi u njihovoj nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti.

148. U vezi s navedenim, Vijeće zaključuje da su pripadnici srpske nacionalnosti, među kojima oštećeni civili Đukić Pero i Đukić Drago, prethodno nezakonito lišeni slobode u selu Jasenice, mimo svoje volje dovedeni i smješteni u zgradu omladinskog doma u Rapatnici.

149. Na kraju, Vijeće prihvata da su u Rapatnici, zatvarani i pripadnici drugih nacionalnosti, iz razloga, što nisu izvršavali vojne ili obaveze druge prirode, te civilna lica koja se nisu

---

⁷⁰ Svjedok Marković Stokan: „U selu Brezje ga zateklo granatirar je. U grupi od 83 (osamdeset trcje) ljudi tježi u pravcu šume. Čula se komanda za predaju i rafali. Bila je to bradska brigada pod komandom Bujubasić Kadre, TO općina Srebrenik. Čiji pripadnici su do rjega sveza li ga. Žene su otišle u selo Straže, muškarci iz grupe prebaćeni u Srebrenik, a on u dom u Rapatnicu.

⁷¹ Svjedok Đukić Jovo: “Selo Brezje je napadnuto 19.06.1992. godine, kada sa stanovništvom tježi u šumu Oprkovicu, gdje se pojavjuje Srebrenička včjska -TO, kcja ga zarobjava kao civila. Odatle ga odvode u selo Straže, pa potom u Rapatnicu.”

⁷² Svjedok Todić Blažen: 10. Jula zarobljen na Smolući, odakle je prebaćen u školu pa potom u Rapatnicu, gdje ostaje 16 dana kada je prebaćen u Tuzlu.

⁷³ Pogledati paragrafe 121 i 122, ove presude;

⁷⁴ Izjave svjedoka Todić Blažena i Đukić Pere;

pridržavala određenih pravila ponašanja.⁷⁵ Kako zatvaranja ovih lica nisu predmetom optužbe, Vijeće će dati osvrt na ovu temu samo prilikom evaluacije dokaza, na kojima temelji zaključak o inkriminiranim radnjama iz ovog predmeta.

ii. Da li je optuženi Mujčinović mogao dolaziti u omladinski dom u Rapatnicu?

150. Prije nego što da obrazloženje utvrđenja koji se odnose na tačke izreke presude, Vijeće će dati ocjenu dokaza koja se odnosi na činjenicu mogućeg pristupa, odnosno boravka optuženog u omladinskom domu u Rapatnici.

151. Tokom postupka odbrana prvooptuženog nije negirala da su Đukići fizički i psihički zlostavljani, ali je nastojala dokazati da to nije uradio optuženi, već eventualno neka druga lica. U tom pravcu odbrana je isticala da je optuženi u inkriminisanom periodu bio pripadnik Lovачke čete raspoređen na borbenoj liniji prema Smolućoj, da je u omladinskom domu pored zatvorenih lica srpske nacionalnosti, postojao i vojni i civilni pritvor sa posebnim pravilima u pogledu mogućnosti ulaska lica u isti, te da je pritvor obezbjeđivan od strane voda vojne policije u koji optuženi, sobzirom da nije bio u vojnoj policiji nije dolazio, niti je mogao ulaziti.

152. Vijeće je prihvatilo tvrdnju odbrane da je Mujčinović Zurahid bio pripadnik Lovачke čete. Međutim, to utvrđenje ne znači da optuženi nije mogao dolaziti u omladinski dom u Rapatnicu, a time i učestvovati u izvršenju inkriminiranih radnji. Argument u prilog tome su, pored ostalog, upravo iskazi svjedoka pripadnika Lovачke čete, koji su svjedočili na okolnosti pripadnosti optuženog Mujčinovića istoj.⁷⁶

153. Naime, niko do njih nije tvrdio da su svo vrijeme, koliko su bili u Lovачkoj četi, provodili na odbrambenoj liniji prema Smolućoj, već naprotiv, svjedoci Abdulahović Mevludin i Fazlić Nihad navode da su po tri dana bili na liniji, a po tri dana slobodni. Ovi svjedoci izjavili su da im je otprilike poznato ko je bio zatvoren u omladinskom domu u Rapatnici, ali da tamo nikada nisu bili, a nije ni Mujčinović, jer je bio s njima na liniji.

154. Cijeneći njihove iskaze, Vijeće nije moglo zaključiti da im je zaista i poznato gdje je Mujčinović bio u vrijeme kada zajedno s njima nije na liniji. Dalje, činjenice da su ovi svjedoci nastanjeni u Srebreniku, gdje i optuženi, da se isti međusobno dobro poznaju, te da su, kako je Vijeće primjetilo tokom davanja iskaza na glavnom pretresu, prethodno bili dobro upoznati sa činjenicama i okolnostima iz ovog predmeta, ukazuju da svjedočeći na okolnosti mogućeg dolaska optuženog Mujčinovića u Rapatnicu, ovi svjedoci nisu bili iskreni.

---

⁷⁵ Svjedok Imširović Ismet:.....U pritvoru je bilo lica zbog nepoštovanja policijskog sata; Svjedok Ahmetović Safer: " Lica koja su privođena bili su pripadnici ABiH po raznim osnovima, civilna lica i ratni zarobljenici.....Zatvarani su zbog narušavanja javnog reda i mira. "

⁷⁶ Pogledati paragrafe 92, 93, 94,95, 96, ove presude;

155. Pored toga, odbrana je nastojala dokazati da u omladinski dom u Rapatnicu, optuženi Mujčinović nije mogao ući i iz razloga što za to nije bio ovlašten, pa je Vijeće u tom smislu izvršilo analizu izvedenih dokaza:

156. Ibračević Ekrem, posvjedočio je kako je u svojstvu člana opštinskog štaba kao oficir bezbjednosti, u omladinskom domu u Rapatnici, bio u svakodnevnoj kontroli. Ispitivao je pritvorenike, najčešće sam, ili s nekim iz obezbjeđenja. Ćudić Elvedin,⁷⁷ potvrdio je da je Ibračević Ekrem bio "šef" vojnoj bezbjednosti koja je ispitala pritvorenike. Navodi da je vojna bezbjednost imala svoje ljude koji su obavljali ispitivanja, te da mu je poznato da je Ibračević, isljeđivao Marković Stokana.

157. Isljeđivanje su vršili organi civilne i vojne bezbjednosti. Ispred vojne, isljeđivanjem je rukovodio Ibračević Ekrem, orjentisan na bezbjedonosni sektor i ratne zarobljenike pripadnike srpske nacionalnosti.⁷⁸

158. Po riječima Ćudić Elvedina, u pritvoru su postojala dokumenta o kućnom redu, pravila ponašanja, u koji po njegovim riječima niko neovlašten nije mogao ući. U pogledu mogućnosti ulaska lica u pritvor, u biti istovjetne odgovore kao i on dali su i svjedoci Ahmetović Safer, Duranović Ekrem,⁷⁹ Imširović Ismet⁸⁰ i Imširović Suad.⁸¹

159. Imširović Ismet, dodatno pojašnjava da su u pritvor mogla ulaziti lica iz vojne bezbjednosti Ibračević Ekrem i Čović Mustafa, a iz civilne Lamešić Ilija, što je naveo i svjedok Softić Enis. Lamešić je uvijek dolazio sam, a Ibračević u pratnji vojnih policajaca. Svjedok Lamešić Ilija, potvrdio je da je u svojstvu inspektora saslušavao lica na okolnosti interesantne državnoj bezbjednosti.⁸²

160. Ovi svjedoci govorili su da, im ili nije poznato da je optuženi Mujčinović Zurahid dolazio u omladinski dom u Rapatnicu,⁸³ ili da ga nikada nisu vidjeli u Rapatnici.⁸⁴

161. Vijeće prihvata da su u omladinskom domu postojala određena pravila kako u pogledu lica ovlaštenih za ulazak, tako i pravila ponašanja u pritvoru kojih bi se svi trebali pridržavati.

162. Međutim, da to nije poštovano potvrdili su kako sami Đukići, svjedočeći na okolnosti tortura koje su tamo lično preživjeli, tako i Todić Blažen, Marković Stokan, pa i sama lica koja su radila na obezbjeđenju omladinskog doma koji su to pravdala na način da oni nisu bili

⁷⁷ Svjedok Ćudić Elvedin je bio zamjenik komandir čete vojne policije koja je radila na obezbjeđenju omladinskog doma u Rapatnici;

⁷⁸ Izjava svjedoka odbrane prvooptuženog Ahmetović Safera, koji je prema sopstvenom kazivanju bio komandir voda čete vojne policije u avgustu mjesecu 1992. godine;

⁷⁹ Izjava svjedoka Duranović Ekrema, kao pripadnik voda VP, u julu i avgustu 1992. godine, obavljao posao stražara u Omladinskom domu u Rapatnici;

⁸⁰ Izjava svjedoka Imširović Ismeta koji je po sopstvenom kazivanju u inkriminisanom periodu bio komandir odjeljanja čuvarske službe u Rapatnici;

⁸¹ Izjava svjedoka Imširović Suada, kao pripadnik vojne policije u julu i avgustu obavljao posao stražara u omladinskom domu u Rapatnici;

⁸² Izjava svjedoka odbrane prvooptuženog, Lamešić Ilije, glavni pretres od 14.03.2012. godine;

⁸³ Svjedoci Ćudić Elvedin i i Softić Enis;

⁸⁴ Svjedoci Imširović Ismet i Ahmetović Safer;

ovlaštenu prisustvovati ispitivanjima koje su vršili predstavnici vojne, a ni civilne bezbjednosti, pa tako i ne znaju šta se sve dešavalo prilikom tih ispitivanja.

163. Dalje, svjedoci Softić Enis, Imširović Dževad, Imširović Ismet, izjavili su da su radili u smjenama, od po 48 sati, pri čemu 48 sati rade, a 48 sati odmaraju, što znači da u vrijeme kada nisu tu ne mogu vidjeti da li i ko dolazi u dom. U tom smislu za Vijeće je bitan podatak koji daje svjedok Imširović Ismet, da se evidentirao svaki dolazak i posjeta, ali ne i ko ulazi sa predstavnicima civilne i vojne bezbjednosti.

164. Dakle, kako ovim svjedocima nije poznato da li optuženi Mujčinović dolazio u dom u Rapatnici, ili ga nikada nisu vidjeli u Rapatnici, a uzimajući u obzir smjene u kojim su radili, te kako nije evidentirano ko je ulazio sa predstavnicima civilne i vojne bezbjednosti, Vijeće zaključuje da je postojala realna mogućnost ulaska i drugih lica, pa i optuženog Mujčinović Zurahida u omladinski dom u Rapatnici. Navedno, tim prije što i sam svjedok Ibračević Ekrem koji je bio nadležan i odgovoran za lica u omladinskom domu, sa sigurnošću nije mogao potvrditi da su se pravila u pogledu mogućnosti ulaska lica poštovala, u tom smislu navodeći, da bi:

“Htio da vjeruje, da su se pridržavali reda i da niko nije mogao ulaziti u zatvor kad on nije tamo.”

165. Naime, cijeneći vjerodostojnost iskaza ovih svjedoka, Vijeće zaključuje da, ukoliko oni zaista namjerno nisu izbjegavali da inkriminišu optuženog, time što su navodili da Mujčinovića nikada nisu vidjeli u Rapatnici ili da im nije poznato da je dolazio, to ipak ostavlja mjesta zaključku, da je postojala realna mogućnost da optuženi Mujčinović, zaista i dolazi u Rapatnicu, a što su i potvrdili oštećeni Đukić Pero i Đukić Drago.

166. Pored toga, Vijeće cijeni da su ovi iskazi zasigurno determinisani ulogom i funkcijom koju su ovi svjedoci imali i obavljali u Rapatnici.

167. Činjenica je, a o čemu će u predstojećem tekstu biti više riječi, da su lica srpske nacionalnosti zatvorena u omladinski dom u Rapatnici fizički i psihički zlostavljana i maltretirana u periodu kada su bila pod kontrolom i nadzorom ovih svjedoka, što, ukazuje da isti imaju interes da umanje sopstveni ulogu u tim dešavanjima, s ciljem izbjegavanja eventualne, vlastite odgovornosti za te događaje.

168. S druge strane svjedoci Đukić Pero i Đukić Drago svjedoče o zlostavljanjima koje su pretrpjeli što odbrana ne spori, ali svi svjedoci koji tvrde da nisu vidjeli optuženog Mujčinovića u omladinskom domu u Rapatnici ne ukazuju na eventualno druge osobe koje su to činile. Isto tako, Vijeće je uvjerenja da u to vrijeme, odgovorne vojne strukture nisu bile na takvom stepenu ustrojstva koji bi u potpunosti eliminirao samovolju pojedinaca.

VII. OPTUŽENI MUJČINOVIĆ ZURAHID NEČOVJEČNO JE POSTUPAO PREMA ĐUKIĆ PERI I ĐUKIĆ DRAGI

i. Tačke optužnice

169. Pod tačkom I1 optužnice, optuženom Mujčinović Zurahidu na teret je stavljeno da je u više navrata sa još pet nepoznatih vojnika tukao zatvorenika Đukić Peru i to rukama i gumenom palicom po svim dijelovima tijela, pri tome ga vrijeđajući i prijeteći mu smrću, stavljao mu iglu od šprice pod nokte, pržio ga lemlicom po rukama, stomaku i leđima zbog čega i danas ima ožiljke, priključivao kabl sa dvije štipaljke na struju pa mu iste stavljao na uši zbog čega je izgubio svijest, a jednom prilikom mu sipao so na rane i skinuo zavoje sa istih, uz komentar da će "četnik preboljeti bez zavoja" nanoseći mu time teške patnje.

170. Pod tačkom I2 optužnice optuženom Mujčinović Zurahidu i Hrustić Sulejmanu na teret je stavljano da su u više navrata zajedno sa drugim licima psovali i vrijeđali zatvorenika Đukić Dragu, te ga udarali rukama nogama i gumenom palicom po svim djelovima tijela, a Mujčinović Zurahid mu stavljao i igle od šprice pod nokte, palio mu tijelo lemlicom, stavljao mu so na rane, a jednom prilikom ga natjerao da pojede oko pola kilograma soli, nedajući mu vode, nanoseći mu teške patnje.

ii. Tačke izreke presude

171. Vijeće je, izreku presude, u odnosu na činjenični sadržaj optužnice, uredilo na način što je istu prilagodilo činjeničnom stanju utvrđenom temeljem provedenih dokaza, krećući se pri tom u granicama subjektivnog i objektivnog identiteta optužnice.

172. U tački I izreke presude van razumne sumnje utvrđeno je da je optuženi Mujčinović Zurahid u više navrata sa još nekoliko nepoznatih vojnika tukao zatvorenika Đukić Peru i to rukama, nogama i palicom po njegovim leđima, rukama i nogama, pri tom ga vrijeđajući na nacionalnoj osnovi, stavljali mu igle od šprice pod nokte, a optuženi Mujčinović pržio ga lemlicom po leđima zbog čega i danas ima ožiljke, priključivali mu kabl sa dvije štipaljke na struju pa mu iste stavljali na uši, zbog čega je izgubio svijest, a jednom prilikom mu optuženi sipao so na rane i skinuo zavoje sa istih, uz komentar da će „četnik preživjeti i bez zavoja.“ nanoseći mu time teške patnje;

173. U tački II izreke presude van razumne sumnje utvrđeno je da je optuženi Mujčinović Zurahid, tačno neutvrđenog dana, zajedno sa drugim nepoznatim vojnicima psovao i vrijeđao zatvorenika Đukić Dragu, te ga zajedno sa ostalim vojnicima udarao rukama i nogama po

svim dijelovima tijela, stavljali mu igle od šprice pod nokte, a optuženi Mujčinović mu pržio tijelo lemlicom, stavljao mu so na rane, te ga netjerao da pojede čašu soli nedajući mu vode, nanoseći mu time teške patnje.

174. Da je optužni Mujčinović Zurahid, suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, odnosno suprotno članu 3. Ženevske konvencije, počinio djelo nečovječnog postupanja iz tačke c) člana 173. krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva prozilazi iz iskaza svjedoka oštećenih Đukić Pere i Đukić Drage.

175. Svjedoci Đukići, svjedočeći na glavnom pretresu, ispričali su na koji način su dovedeni u Rapatnicu, opisujući teške životne uslove i premlaćivanja kojima su tu bili izloženi.

176. Đukić Pero, svjedočeći na okolnosti sopstvenog zlostavljanja,⁸⁵ prvobitno je opisao premlaćivanja u nekoliko navrata.

177. U tom smislu naveo je da su odmah po dovođenju u Rapatnicu, krajem jula, gdje ostaje 16-17 dana, nakon čega je prebačen u CZ u Tuzlu, prvu noć, uniformisana lica počela sa ispitivanjem i udaranjem. U periodu od desetak i više dana ispitivan je i udaran od 10 pa do 1-2 sata noću. U tom ispitivanju i udaranju učestvuje grupa od četiri - pet uniformisanih lica.

178. Opsujući kako se to dešavalo svjedok navodi da: “*Nikakvog lijepog razgovora nje bilo, Sve je počinjalo od batina, udararja po leđima, rukama i nogama,*” uvredama na nacionalnoj osnovi, govoreći mu da je je četnik.

179. Na pitanje, čime su ga udarali, svjedok je odgovorio: “*palicama, rukama i nogama.*”

180. Nakon desetak dana batinanja i vrijeđanja, jedne prilike, odveden je u salu doma kulture i izveden na binu. Vidio je sto, stolicu i nekoliko (četiri, pet) uniformisanih lica, sa torbom alata. Svi osim jednog su bili maskirani.

181. Tada je počelo udaranje. Uzeli su lemlicu i pržili ga po leđima, jedan mu je držao prste i veliku iglu zavlačio pod nokte. Pokazivali su mu nekakav alat za vađenje očiju.⁸⁶ Sjeća se električnog kabla sa prekidačem i štikaljkama koje su mu zakačili za uši. Ne sjeća se da li su uključili ili ne, ali zna da je prilikom izvođenja iz sale bio sav mokar. Od prženja lemlicom imao je opekotine, a ožiljke ima i danas.

182. Nakon ovog zlostavljanja, vraćen je u podrum omladinskog doma, da bi ga potom, ovo nemaskirano lice odvelo u jednu prostoriju i tamo mu sipalo so po zadobijenim ranama/opekotinama.

183. Medicinske sestre su mu zavojima previle rane, a isto to lice koje mu je sipalo so po ranama, jedne prilike skinulo mu je te zavoje uz riječi “da će četnik preživjeti i bez toga.”

---

⁸⁵ Tačka I izreke presude;

⁸⁶ Izjava svjedoka Đukić Pere od 18.01.2012. godine, strane 16, 17 transkripta;

184. Đukić Pero, identifikujući lica koja su učestvovala u radnjama udaranja, vrijeđanja i zlostavljanja, govori o dvije grupe lica. Obje grupe su imale uniformame,⁸⁷ a grupa, koja je bila one prilike kada su u zlostavljanju korištene /igle, električni kabal sa štipaljka, lemilica/, bila je maskirana, sa izuzetkom jedne osobe, koju su zvali "Zoka" i ili "bubnjar". Taj "Zoka", bio je prisutan prilikom svakog udaranja, kako od strane grupe uniformisanih nemaskiranih lica, tako i prilike kada je zlostavljan prženjem lemilicom, zabadanjem igala pod nokte, priključivanjem na struju, kada je bio u grupi maskiranih lica i jedino on nije imao masku.

185. Svjedok je bio izričit, da je upravo ta osoba, zvana "Zoka bubnjar", bila u grupi koja ga je konstantno tukla, te i u grupi sa drugim licima jedne prilike ga pržio lemilicom, stavljala mu so na rane i skidala zavoje, te zajedno sa maskiranim licima stavljala štipaljke od električnog kabla na uši, usljed uključivanja kog je svjedok bio "sav mokar" i ne sjeća se šta se desilo, jer je očigledno izgubio svijest. "Zoka bubnjar" mu je solio rane i odmotavao zavoje sa istih, uz komentar da će "četnik preživjeti i bez zavoja."

186. Svjedok je opisao da je "Zoka bubnjar" bio sitnije građe i imao nejasan govor. Prije premještanje u Tuzlu, stražar Suad, mu je rekao da "Zurahid n.je trebao napraviti to što je napravio," što je potvrdio i njegov brat Drago.

187. Pojašnjavajući na koji način saznaje da je "Zoka bubnjar", upravo Zurahid, odnosno optuženi Mujčinović, svjedok Đukić Pero navodi da je prilike kada je u zatvoru Tuzli pričao, o onome što mu je Zoka bubnjar, Zurahid, uradio u Rapatnici, saznao je da mu je prezime Mujčinović, te da ga zovu Zoka bubnjar.

188. Svjedok je pojasnio da mu je Stanišić Lazar koji je u isto vrijeme sa njim i njegovim bratom bio u Raptnici, rekao da zna bubnjara Zorana, Zurahida, kao i da mu je izvjesni Todorović Đorđe rekao da zna Zoku bubnjara, i da mu je ime Zurahid.

189. Svjedok je na glavnom pretresu prepoznao Mujčinović Zurahida, kao "Zoku bubnjara," koji ga je zlostavljalo. Ovo prepoznavanje Vijeće cijeni u sklopu cjelokupnog iskaza ovog svjedoka.

190. Svjedok, Đukić Drago, dajući iskaz na okolnosti svog zlostavljanja,⁸⁸ naveo je kako je, tokom boravka u zatvoru u Rapatnici od 19/20 jula, do polovine avgusta 1992. godine, podvrgavan svakojakim ispitivanjima vršenim svako veče.

191. Danju je to bilo takozvano "normalno ispitivanje" kada dođe lice iz Srebrenika i ispituje, a noću ispitivanje i udaranja nogama, rukama i palicama po čitavom tijelu.

192. I ovaj svjedok je izjavio, da je pržen lemilicom, da su mu igle pod nokte nabijali, tjerali ga da jede so. Opisujući ovaj događaj, svjedok je naveo kako je jedne prilike, vidio aktovku punu alata, a potom:

---

⁸⁷ Izjava svjedoka Đukić Pere od 18.01.2012. godine, strane 25, 35, 36 transkripta;

⁸⁸ Tačka II osuđujućeg dijela izreke presude;

“ uk. juči lemilicu i pali ” ...igle pod nokte i onda soli ”⁸⁹, uz psovke i uvrede.

193. Ispitivan je i udaran svako veče od strane uniformisanih lica čiji broj je varirao između dvoje i šestoro, dok je prilikom udaranja i zlostavljanja jedne prilike kada je pržen lemilicom tu je bilo šest (6) uniformisanih lica, od kojih su četvorica bila maskirana, a dvojica nisu.

194. Svjedok govori da je prije samog zlostavljanja čuo kako prisutna uniformisana lica govore: “ Mujčinoviću ti tuci svoje”, dok on kaže: “Moram vas sad tući, svirao sam bubnjeve ovdje.” A potom, zajedno sa ostalim vojnicima psujući i vrijeđajući, udarao ga.

195. Mujčinović ga je pržio lemilicom, sipao mu soli na rane, te ga natjerao da pojede punu čašu soli, nedajući mu vode, dok mu je igle pod nokte nabijao zajedno sa osobom koju svjedok opisuje kao “crnog dečka”. Da se lice koje mu je to činilo preziva Mujčinović, zna jer je čuo da ga tako oslovljavaju prilikom zlostavljanja.

196. Svjedok Đukić Drago, je naveo da je siguran da je u navedenim radnjama učestvovao, upravo Mujčinović Zurahid, a da njegovo puno ime i prezime saznaje, nakon što je sa bratom prebačen u Tuzlu, od “ljudi” iz Podpeći i Tinje, koji su prije njih također bili zatvoreni u Rapatnici.

197. Na zapisnik o prepoznavanju lica broj 10-02/7-31/08 od 22.12.2008. godine, sa fotodokumentacijom, Đukić Drago, izjavio je da je lice sa fotografije pod rednim brojem 4. Mujčinović Zurahid, osoba koje ga je mučila u Rapatnici.⁹⁰

198. U vezi sa ovim materijalnim dokazom, svjedok je na glavnom pretresu opisao gdje i na koji način je izvršio prepoznavanje, te potvrdio da je upravo on kako je to i navedeno na zapisniku izvršio prepoznavanje optuženog.

199. Odbrana prvooptuženog prigovarala je zakonitosti provedene radnje prepoznavanja.

200. Vijeće nalazi da je ista provedena u skladu sa odredbama člana 85. stav 3. i 4. ZKP BiH,⁹¹ stoga prigovore odbrane u pogledu načina na koji je izvršeno prepoznavanja, činjenice da tom prilikom postupajući tužilac nije bio prisutan, već ovlaštena službena lica CJB Bijeljine, koja su mu navodno sugerisala koju fotografiju da pokaže, Vijeće u cjelosti cijeni neosnovanim, s obzirom da su tvrdnje odbrane nepotkrijepeljene, a pomenuti materijalni dokaz prihvata kao zakonit, vjerodostojan i tačan.

⁸⁹ Izjava svjedoka Đukić Drage, 18.01.2012. godine, str. 57. transkripta;

⁹⁰ Dokazi Tužilaštva BiH T-5 i T-6; fotodokumentacija i Zapisnik o prepoznavanju lica sa fotografija od 02.12.2008. godine;

⁹¹ Član 85. stav 3. ZKP BiH glasi: *Ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok osobu ili predmet, tražit će se od njega prvo da ih opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuju, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno sa drugim rjenu nepoznatim osobama, odnosno ako je to moguće- zajedno sa predmetima iste vrste. Stav 4. istog člana glasi: Ako prepoznavanje nije moguće u skladu sa stavom 3. ovog člana, prepoznavanje će se izvršiti na osnovu prepoznavanja fotografija tog lica ili predmeta postavljenih među fotografijama svedoku nepoznatih lica ili predmeta iste vrste;*

201. U svrhu provjere navoda, da je Suad stražar, obojici oštećenih rekao da "Mujčinović nije trebao napraviti to što je napravio," što su navela oba oštećena, a da je tokom davanja svog iskaza na glavnom pretresu Imširović Suad, koji je u inkriminisanom dobu bio stražar u Rapatnici, izjavio da su mu poznata ta imena, ali da se ne sjeća ni Drage ni Pere, Vijeće je prihvatajući prijedlog odbrane prvooptuženog, u skladu sa odredbom člana 85. stav 2. ZKP BiH, suočilo svjedoke Imširović Suada i Đukić Dragu, te kao dokaz Suda provelo suočenje Imširović Suda i Đukić Pere.

202. Međutim, suočenje nije pomoglo razjašnjenju sporne situacije, jer, kako Vijeće cijeni, usljed protoka vremena oštećeni Đukići nisu mogli potvrditi da je Imširović Suad, stražar Suad, koji im je rekao da "Mujčinović nije trebao napraviti to što je napravio," a sam svjedok Imširović je izjavio da se ne sjeća ni Drage ni Pere. S obzirom na takvo stanje, Vijeće u izvođenju ovog dokazu nije našlo dokazne snage koja bi išla bilo u prilog, bilo na štetu kako Tužilaštva, tako i odbrane.

203. Da su Đukići zaista, zlostavljani u Rapatnici prozilazi i iz iskaza svjedoka Tužilaštva: Marković Stokana,⁹² Todić Blažana, te svjedoka odbrane optuženog Mujčinovića: Softić Enisa, Imširović Ismeta i Lamešić Ilije.

204. Tako je svjedok Todić Blažen izjavio da su i on i Stanišić Lazar tučeni tokom boravka u Rapatnici. Zna da su Đukići prženi lemilicom, a za Lazara navodi da je "paljen po licu".

"Drago je udaran po leđima", čuo je jauke Drage i Pere.

205. Svjedok Softić Enis, koji je u inkriminisanom periodu radio na obezbjeđenju omladinskog doma u Rapatnici, navodi da je čuo od Imširovića da je bilo povrijeđenih srpskih pritvorenika, da su prženi lemilicom, ne zna o kome se radi, ali je čuo za imena Đukić Pere i Đukić Drage.

206. Sam Imširović Ismet, izjavljuje da su na Stanišić Lazaru, Peri i Dragi bila vidna ozljeđenja u predjelu grudnog koša i leđa. Svjedok zaključuje da je u njihovom povrjeđivanju učestvovala veća grupa inspektora, ali da u njegovoj nadležnosti nije bilo da utvrđuje ko je to uradio, već je o tome obavijestio Ćudić Elvedina.

207. Takođe i svjedok Ibračević Ekrem je potvrdio da su Marković Stokan⁹³ i Stanišić Lazar⁹⁴ zlostavljani u Rapatnici.

208. Kako su Đukići, kao i drugi svjedoci ukazivali na Stanišić Lazara kao osobu koja je bila zajedno s njima, i koja je kao i oni psihički i fizički zlostavljana u Rapatnici, Vijeće je vjerujući,

⁹² Izjava svjedoka Marković Stokana: „ U Rapatnici bio pr je nego što su Đukići dovedeni, navodi da je nedugo potom čekajući kod jekara, došao Đukić Pero kcji mu je rekao oda ga je palio električnom lemilicom neki „ Zoka bubr.jar“

⁹³ Izjava svjedoka Ibračević Ekrema: „Stokan je pretučen samovo jom nekog Huse.“

⁹⁴ Izjava svjedoka Ibračević Ekrema: „Poznato mu je da je Stanišić Lazar zadobio povrede, opekotine su bile, misli po leđima“

da zasigurno ima saznanja i o zlostavljanjima Đukića i licima koja su to učinila, odlučilo da kao sudski dokaz izvede saslušanje ovog svjedoka. Međutim, pored uložениh napora, pozivanja u nekoliko navrata, iz razloga subjektivne i objektivne prirode koje je naveo u kontaktima sa sudom (prebivalište mu je na teritoriji R Srbije, teško zdravstveno stanje koje mu onemogućava putovanje, loša materijalna situacija) saslušanje ovog svjedok nije bilo moguće.

209. Međutim, i pored toga, dovodeći u međusobnu vezu iskaze svjedoka Đukić Pere i Đukić Drage, kao i u vezu sa ostalim dokazima provedenim u ovom postupku, za Vijeće nije bilo dileme, da je u radnjama činjenično opisanim pod tačkama I i II izreke presude, zaista, učestvovao upravo optuženi Mujčinović Zurahid.

210. Naime, iako, niti Đukić Pero, a ni Drago, u momentu svoga zlostavljanja nisu znali identitet, odnosno puno ime i prezime optuženog Mujčinović Zurahida, uzimajući u obzir saznanja o njemu do kojih dolaze, kako tokom zlostavljanja, te poslije toga, Vijeće zaključuje se da je upravo Mujčinović Zurahid zvani Zoka, Zoran, počinitelj ovih djela.

211. Oba svjedoka su navela da optuženi prilikom zlostavljanja oslovaljavan sa Zoka. Đukić Drago navodi da je čuo kako ga oslovaljavaju sa Mujčinović, koji sam govori da je "svirao" bubnjeve, dok Đukić Pero navodi da ga prilikom zlostavljanja ostali nazivaju Zoka bubnjar. Da je optužni Mujčinović Zurahid, zvani Zoka ili Zoran, "svirao" bubnjeve, bio pjevač i zabavljač, prema iskazima svjedoka odbrane koji ga lično poznaju, bilo je opšte poznato u Srebreniku.

212. Sa početnim saznanjima, o "Zoki bubnjaru", svjedoci Đukići, pričajući o torturama iz Raptnice, dalje saznaju, da je Zoka bubnjar, ustvari Mujčinović Zurahid i to od osoba, koje ga poznaju, jer su sa istog područja kao i optuženi Mujčinović.

213. Kako su svjedoci Đukići iz sela Brezje koje pripada opštini Lopare, a dovedeni su i zatvoreni na području druge opštine, Srebrenik, jasno je zašto ga nisu poznavali i zašto nastoje saznati njegov puni identitet.

214. Ne negirajući da su Đukići zlostavljani, odbrana je tokom cijelog postupka, nastojala eventualno ukazati da su navedene radnje počinila neka druga lica poput vojnog policajca Hoždić Huse zvanog Bobi, te izvjesnog Mučeta, ukazujući pri tom, da nikom od lica nedležih za pritvor, počev od Ibračević Ekrema, te osoba iz vojne policije i čuvarske službe, nije poznato da je optuženi Mujčinović dolazio, ili ga nikada nisu vidjeli u pritvoru, pa time i isključujući mogućnost da je optuženi počinitelj ovih djela.

215. Istina, sam svjedok Ibračević Ekrem, navodi da je Stokan pretučen samovoljom nekog Huse, te da je Stanišić Lazar imao povrede po leđima, a da je Huso to učinio. Kako navodi, Marković Stokan i Stanišić Lazar mu se nisu lično žalili, ali je on saznao da je Huso to učinio. Da je Hoždić Huso, zvani Bobi, bio problematična ličnost, sklon alkoholu, te učestvovao u maltretiranju zatvorenika pripadnika srpske nacionalnosti naveli su i svjedoci Begunić Samir,

Imširović Dževad i Imširović Suad. Ovi svjedoci su izjavili i da je Hodžić Huso sam sebe zvao i Zoka ili Zoran.

216. Na osnovu ovoga, Vijeće prihvata mogućnost da je i Hodžić Huso, učestvovao u zlostavljanju zatvorenika srpske nacionalnosti, posebno ako se ima u vidu da su u zlostavljanju i premlaćivanju Đukića, kako inkriminiranih prilika, tako i drugih, učestvovali grupe od po nekoliko uniformisanih lica, tako da je moguće i da je Huso ili pak Muče bio jedan od njih. Ova teza odbrane upravo potkrepljuje uvjerenje suda da su u zgradu omladinskog doma u Rapatnici nekontrolisano mogla ući i druga lica koja nisu bila, ovlašćena, niti angažovana po bilo kom osnovu.

217. U prilog tome, govori da je i sam Đukić Pero, u jednom trenutku naveo da je u njegovom udaranju učestvovao i tkzv. "Muče," kome nije saznao prezime. Pri tome, ovaj svjedok ni na koji način, u pogledu moguće zamjene identiteta, Mučeta ne dovodi u vezu sa optuženim Mujčinović Zurahidom, za koga je, a kako je to predhodno opisano, naveo kako je saznao da je to upravo on.

218. Data nastojanja odbrane, da se pokaže da je eventualno *neko drugi*, a ne optuženi Mujčinovića, počinio inkriminacije za koje se on tereti, usmjerena su na izbjegavanje vlastite odgovornosti i kao takva za Vijeće nisu prihvatljiva.

219. Ovakav zaključak Vijeće izvodi, imajući prije svega nu umu da ni Hodžić Huso zvani Bobi, a i izvjesi Muče više nisu živi. Stoga, navedena nastojanja su od strane Vijeća cijenjena kao pokušaj prebacivanja odgovornost na lica koja su umrla.⁹⁵

220. Nadalje, Vijeće ne može zanemariti okolnost da su svjedoci Ibračević Ekrem, Marković Stokan, te Đukić Pero, kontaktirani od strane optuženog Mujčinovića, što ukazuje da je optuženi zasigurno nastojao izvršiti uticaj na svjedoke optužbe.⁹⁶ Čak, svjedok Đukić Pero je izjavio da je dva puta kontaktiran i od svjedoka odbrane Lamešića Ilije, kojem je dobro bilo poznato da su Đukići zlostavljani jer je u svojstvu civilnog inspektora posjećivao Rapatnicu.

221. U datoj situaciji se nameće pitanje zbog čega je optuženi nastojao uspostaviti kontakt sa svjedocima, ali i zaključak da je optuženi imao veoma jak motiv da utiče na njihove iskaze s ciljem izbjegavanja sopstvene odgovornosti.

222. Odbrana je osporavala da je optuženi Mujčinović imao problema sa govorom u inkriminirano vrijeme. Po odbrani, govorna mana, koja je kod optuženog sada evidentna, posljedica je moždanog udara koji je pretrpio 1999. godine. Ova činjenica potencirana je iz razloga što je oštećeni Đukić Pero, izjavio da je lice koje ga zlostavljalo, nerazgovjetno govorilo, što je pored ostalih činjenica i okolnosti, upravo impliciralo na optuženog kao osobu koja je počinila inkriminirane radnje.

---

⁹⁵ Iskazi svjedoka Ibračević Ekrema i Begunić Samira;

⁹⁶ Rješenje o određivanju mjera zabrane od 14.12.2012. godine; - ukinute Rješenjem od 22.08.2012. godine, nakon završetka dokaznog postupka;

223. Prilikom dodatnog ispitivanja od strane tužioca, nako što je ispitan i od strane optuženog Mujčinovića kojom prilikom je čuo kako optuženi sada govori, svjedok je izjavio da u govoru optuženog sada ima i "više smetnji" nego što je to bilo tada.

224. Dalje, svjedok Đukić, nije i jedini svjedok koji je rekao da je optuženi imao govornih problema prije rata, odnosno prije nego što je preživio moždani udar. Tako je svjedok njegove odbrane, Ibrišimović Nihad, izjavio da je optuženi:

„Pr je rata solidno pričao, kada se iznervira imao govornu manu“

225. Ocjenom svih provedenih dokaza, čija analiza je sadržana u prethodnom tekstu, sa posebnim osvrtom na dokaze, iskaze oštećenih Đukić Pere i Đukić Drage, koje svjedoke cijeni kredibilnim, a njihove iskaze, pouzdanim, vjerodostojnim i tačnim, van razumne sumnje Vijeće je utvrdilo da je optužni Mujčnović počinio inkriminisane radnje navedene pod tačkama I i II osuđujućeg dijela presude.

226. Po ocjeni Vijeća, svjedoci Đukići su, na uvjerljiv način kako je to, već navedeno,⁹⁷ opisali fizičke i psihičke torture koje su preživjeli.

227. Posmatrajući njihovo držanje, ono što su govorili, način na koji su to s obzirom na svoje skromno obrazovanje tokom svjedočenja na glavnom pretresu prenosili, Vijeće nalazi da su isti iskreno govorili o onom što su preživjeli, bez namjere da inkriminišu bilo koga drugog ili u mjeri većoj nego u kojoj su zaista i bili psihički i fizički zlostavljani.

228. Pravna pitanja u vezi egzistiranja elemenata radnje "drugih nečovječnih djela" već su obrazložena u paragrafima 124 do 135 ove presude i istovjetno se protežu na konkretne radnje izvršenja kako je to navedeno u tačkama I i II izreke presude, u kojima je Vijeće utvrdilo da su se stekla obilježja ovog djela.

229. U vezi s tim, Vijeće nalazi da su konkretne radnje, koje je optuženi preduzimao prema oštećenim: udaranje, vrijeđenje, prženje tjela lemlicom, zabadanje igala pod nokte, soljenje rana, skidanje zavoja, tjeranje Đukić Drage da pojede čašu soli nedajući mu vode, priključivanje električnog kabela na uši Đukić Pere, su njima zasigurno u tim trenucima nanosili teške fizičke i psihičke patnje i bolove, od kojih i danas imaju ožiljke i traume.

230. Te radnje, optuženi je počinio suprotno međunarodnom humanitarnom pravu, te odredbi zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija iz 1949. godine, te predstavljaju djela nasilja prema životu i tjelesnom integritetu, i u konkretnom ispunjavaju zakonska obilježja krivičnog djela nečovječnog postupanja iz člana 173. stav 1. tačka c) ZKP BiH.

---

⁹⁷ Stranice 35-37 ove presude;

VIII. INDIVIDUALNA KRVIČNA ODGOVORNOST

231. U optužnici se navodi da je optuženi za zločine za koje se tereti odgovoran prema članu 29. KZ BiH u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH.

232. Član 180. stav 1. KZ BiH propisuje da "Osoba koja planira, pokrene, naredi, učini ili podstrekava ili pomaže u planiranju, pripremanju ili **učinjenju krivičnih djela** iz člana 171. (Genocid), 172. (Zločin protiv čovječnosti), **173. (Ratni zločin protiv civilnog stanovništva)**, 174. (Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika), 175. (Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika), 177. (Protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja), 178. (Protupravno oduzimanje stvari od ubijenih i ranjenih na ratištu) i 179. (Povrede zakona ili običaja rata) ovog zakona, individualno je odgovorna za to krivično djelo".

233. Iz naprijed navedne zakonske definicije jasno je da individualna krivična odgovornost postoji za planiranje, pokretanje, naređivanje, **počinjenje** ili poticanje na izvršenje krivičnog djela, odnosno za pomaganje u planiranju, pripremanju ili počinjenju krivičnog djela.

234. Počinjenje obuhvata fizičko izvršenje krivičnog djela ili uzrokovanje kažnjivog propusta, čime se krše odredbe krivičnog prava.⁹⁸

235. Odredba člana 29. KZ BiH propisuje da „Ako više osoba, učestvovali u učinjenju krivičnog djela ili preduzimajući što drugo čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju krivičnog djela, zajednički učine krivično djelo, svaka od njih kaznit će se kaznom propisanom za to krivično djelo.

236. Elementi saizvršilaštva po članu 29. KZ BiH su:

- (1) Množina lica
- (2) Učešće u počinjenju ili
- (3) Pružanje *odlučujućeg* doprinosa, koji je znatan i bez kojeg krivično djelo ne bi bilo počinjeno na planirani način.
- (4) Svjesno, voljno i zajedničko počinjenje krivičnog djela kao da je njegovo (Zajednička namjera).

237. Optuženi je odgovoran, jer je u grupi sa nekoliko nepoznatih vojnika učestvovao u radnjama višestrukog udaranja, vrijeđanja Đukić Pere, stavljanja istom igala pod nokte, te priključivanja kabla sa dvije štikaljke na struju istom.

238. Optuženi je odgovoran, jer je tačno neutvrđenog dana, zajedno sa drugim nepoznatim vojnicima psovao, vrijeđao, udarao po svim djelovima tijela, te Đukić Dragi stavljao igle od šprice pod nokte.

---

⁹⁸ Krstić, Presuda pretresnog vijeća MKSJ-a od 02.08.2001.godine, paragraf 601;

239. Dakle, svojim činjenjem, učestvujući u grupi lica, optuženi je kao saizvršilac dao odlučujućeg doprinosa izvršenju ovih radnji,⁹⁹ čime je direktno odgovoran za iste.

240. Optuženi je odgovoran, jer je Đukić Peru pržio lemilicom po leđima, sipao mu so na rane, skinuo zavoje sa istih uz komentar da će “*četnik preživjeti i bez zavoja.*”

241. Optuženi je odgovoran, jer je Đukić Dragi pržio tijelo lemilicom, stavljao mu so na rane, te ga natjerao da pojede čašu soli nedajući mu vode.

242. Ove radnje, predstavljaju radnje izvršenja činjenjem za koje je optuženi direktno odgovoran.¹⁰⁰

243. Sve navedene radnje, kvalifikovane kao nečovječno postupanje iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, optuženi je počinio postupajući s direktnim umišljajem da oštećenim nanese teške tjelesne i duševne patnje.

IX. KAZNA

KAZNA KOJA JE NEPOHODNA I SRAZMJERNA TEŽINI KRIVIČNOG DJELA

244. U pogledu samog krivičnog djela, nečovječnog postupanja počinjenog protiv civilnog stanovništva, Vijeće je razmatralo kaznu koja je neophodna i koja odgovara zakonskim ciljevima, kao i relevantne zakonske elemente. U središtu ovog suđenja bilo je nanošenje teških fizičkih i duševnih patnji civilima.

1. Izrečena kazna mora biti neophodna i srazmjerna jačini opasnosti za zaštićena lica i vrijednost (član 2 KZ BiH)

245. Vijeće će u vezi s tim takođe uzeti u obzir zakonske elemente koji se odnose na ovu konkretnu svrhu, to jeste na patnju žrtava.¹⁰¹ U ovome predmetu su o patnjama fizičke i psihičke prirode svjedočile direktne žrtve, Đukić Pero i Đukić Drago.

⁹⁹ Radnje navedene u paragrafima 237. i 238. ove presude;

¹⁰⁰ Radnje navedene u paragrafima 240 i 241. ove presude;

¹⁰¹ Član 48. KZ BiH;

2. Kazna mora biti srazmjerna stepenu patnje, te mora biti dostatna kako bi uticala na druge da ne čine slična djela u budućnosti (član 6. i 39. KZ BiH)

246. Posebnu pažnju treba posvetiti pitanju odvratanja od eventualnog, budućeg činjenja ovih djela, jer se radi o teškom zločinu, te se mora i treba iskoristiti svako raspoloživo sredstvo u svrhu očuvanja vladavine prava kako bi se osiguralo da se ova djela nikad ne ponove. Kako bi se drugi odvratili od činjenja sličnih krivičnih djela kazna mora biti učinkovita u smislu da u dovoljnoj mjeri odražava težinu zlodjela. Predmetna krivična djela potrebno je tretirati kao teške povrede što i predstavljaju, na način da to služi kao nauk drugima.

3. Krivičnopravna sankcija mora odražavati društvenu osudu ponašanja optuženog (član 39. KZ BiH)

247. Međunarodno pravo, zakon BiH, društvena zajednica, ponašanje optuženog, karakteriše kao kažnjivo prema domaćim i međunarodnim propisima. Ovakvi zločini su za osudu, bez obzira na to koja ih je strana počinila ili na kojem mjestu su počinjeni. Stoga ne smiju proći nekažnjeno.

248. U savremenom svijetu, bez obzira na okolnosti u kojima se počine, ovakva djela ne mogu imati opravdanja. Zato sankcija mora biti adekvatna, kako se neadekvatnim kažnjavanjem ne bi prešlo preko zločina.

4. Kazna mora biti neophodna i srazmjerna vaspitnoj svrsi Zakona, a to je da lica budu upoznata sa pogibljenošću zločina, te sa pravednošću kažnjavanja učinitelja (član 39. KZ BiH)

249. Suđenje i kažnjavanje ovih djela mora pokazati da se zločini počinjeni za vrijeme rata neće tolerisati i da je krivični postupak odgovarajući način da se zločini razotkriju. Vijeće ne može narediti pomirenje, niti ga presuda može zahtijevati. Međutim, kazna koja u potpunosti odražava težinu djela može doprinijeti pomirenju tako što će dati zakonski odgovor, te promovisati nastojanje da se na taj način zadovolji pravda umjesto ličnom osvetom ili osvetom zajednice.

250. Uzevši u obzir sve ove elemente koji su relevantni za krivično djelo koje je optuženi počinio, Vijeće smatra da izrečena kazna zatvora u trajanju od 8 (osam) godina predstavlja neophodnu i srazmjernu kaznu koja odražava težinu krivičnog djela.

**B. KAZNA ILI KRIVIČNOPRAVNA SANKCIJA MORA BITI NEOPHODNA I SRAZMJERNA INDIVIDUALNOM
POČINIOCU**

251. Pravičnost kao zakonski uslov se takođe mora uzeti u obzir prilikom odmjeravanja kazne,¹⁰² kao i konkretne okolnosti kako samog krivičnog djela, tako i njegovog počinioca. Dva cilja su relevantna za lice osuđeno za krivično djelo: 1) da se počinilac odvrati od činjenja krivičnih djela u budućnosti¹⁰³ i 2). rehabilitacija.¹⁰⁴ Rehabilitacija nije samo svrha koju kao obavezu Suda, KZ predviđa, već je to jedini cilj kažnjavanja koji se izričito zahtijeva međunarodnim pravom o ljudskim pravima kojeg se Vijeće po Ustavu mora pridržavati.

252. Član 10. stav 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima glasi : „ *Kazneni sistem mora obuhvatati postupke prema osuđenima čiji je glavni cilj promjena njihovog ponašanja i društvena rehabilitacija*“.

253. Niz pravila su relevantna za ove svrhe jer utiču na kaznu koja će se izreći pojedinom licu koje je oglašeno krivim.¹⁰⁵ U ta pravila između ostalog spadaju stepen krivične odgovornosti, ponašanje počinioca prije, za vrijeme i nakon počinjenja krivičnog djela, motivi za počinjenje djela i ličnost počinioca. Zavisno od činjenica, ovi elementi mogu predstavljati otežavajuće ili olakšavajuće okolnosti prilikom odmjeravanja kazne. Cilj razmatranja ovih elemenata jeste da pomognu Sudu u utvrđivanju kazne koja je neophodna i srazmjerna u smislu svrhe kažnjavanja i elemenata koji su već uzeti u obzir u odnosu na sam zločin i njegove posljedice po zajednicu, ali pod uslovom da ta kazna odgovara preventivnim i odgojnim zahtjevima u odnosu na konkretnog počinioca.

C. OPTUŽENI

1. Stepen odgovornosti

254. Optuženi Mujčinović Zurahid direktno je odgovoran za zločine koje je počinio.

2. Držanje i lične prilike optuženog

255. Držanje i lične prilike optuženog Mujčinović Zurahida prije, za vrijeme i nakon počinjenja zločina sadrže kako otežavajuće, tako i olakšavajuće okolnosti, te su relevantni za pitanja prevencije i rehabilitacije.

---

¹⁰² Član 39. KZ BiH

¹⁰³ Član 6. i 39. KZ BiH

¹⁰⁴ Član 6. KZ BiH.

¹⁰⁵ Član 48. KZ BiH;

(a) Prije počinjenja krivičnog djela

256. Optuženi Mujčinović Zuirahid prije počinjena krivičnog djela bio je porodičan. Nije bio osuđivan.

(b) Okolnosti krivičnog djela

257. Optuženi je iskoristio činjenicu svoje pripadnosti jednoj od zaraćenih strana, te počinio zločin.

258. Počinjeni zločin, Vijeće posmatra kroz značaj zakonom zaštićenog dobra koje u ovom slučaju predstavljaju život i zdravlje ljudi kao neprkosnovena prava i vrijednosti koji se zločinom ovakve vrste nipodaštava. Svaka pomisao, a pogotovu konkretno poduzimanje radnji ubadanja igala pod nokte, sipanje soli na otvorene rane, paljenje tijela lemlicom, priključivanje živog čovjeka u strujno kolo, kod svakog razumnog čovjeka izaziva zgražavanje i prepast. zbog spoznaje da su žrtve zločina u tim momentima trpile ogromnu količinu straha i bola koji narušava njihov tjelesni i duševni integritet, a čije posljedice i danas osjećaju.

259. Dakle, način na koje su radnje nečovječnog postupanje pradužete, Vijeće je cjenio kao otežavajuću okolnost.

(c) Držanje tokom postupka

260. Držanje, optuženog pred Vijećem tokom suđenja bilo je primjerno i u skladu sa očekivanjima, te stoga ne predstavlja ni otežavajuću niti olakšavajuću okolnost.

261. Međutim, u nekoliko navrata optuženi je kontaktirao svjedoke, pa čak i samog oštećenog Đukić Peru. Optuženi je imao namjeru uticati na njih u smislu davanja njihovog iskaza i umanjnja vlasite odgovornosti za sopstvene postupke.

262. Vršenje uticaja na svjedoke Vijeće je cijenilo kao otežavajuću okolnost.

263. Postojanje motiva ne predstavlja bitan element krivičnog djela u ovome predmetu, niti se povezuje sa umišljajem. Kod opuženog je postojao potrebni umišljaj da poćini zloćine propisane zakonom i navedene u obrazloženju presude. Stoga, Vijeće neće razmatrati ovo pitanje, a motiv ne predstavlja ni otežavajuću ni olakšavajuću okolnost.

3. Lićnost optuženog

264. Sud ne raspolaže sa dovoljno dokaza kako bi donio zaključke u tom pogledu osim onoga što je pokazao svojim radnjama izvršenja krivičnog djela, te onoga što se moglo vidjeti iz njegovog držanja u sudnici, a oboje je prethodno razmotreno.

4. Ublažavanje kazne u skladu sa zakonom

265. Član 49. KZ BiH navodi sljedeće u pogledu ublažavanja kazne:

Sud može učinitelju odmjeriti kaznu ispor granice propisane zakonom ili izreći blažu vrstu kazne:

(a) Kad zakon propisuje da se učinite,j može blaže kazniti; o

(b) Kad sud utvrdi da postcje osobito olakšavajuće okolnosti kcje ukazuju da se i blažom kaznom može postići svrha kažnjavar.ja

266. Vijeće je uzelo u obzir da je u vrijeme počinjenja krivičnog djela optuženi bio porodičan čovjek i neosuđivan.

267. Ovo je Vijeće uzelo u obzir prilikom odlučivanja da li da optuženom izrekne kaznu dugotrajnog zatvora ili kaznu veću od propisanog minimuma od 10 godina. Ovo pitanje je odgovoreno u korist optuženog, pa se Vijeće odlučilo za kaznu od 10 godina. Vijeće je zatim razmotrilo, razmjere osobito olakšavajućih okolnosti koje u konkretnom predstavlja teško zdravstveno stanje optuženog. Optuženi je 1999. godine, pretrpio moždani udar koji je uzrokovao narušavanje njegovog zdravstvenog stanje, u što se i Vijeće tokom suđenja moglo uvjeriti.

268. Iz navedenog razloga Vijeće se odlučilo u korist optuženog i smanjilo minimalnu kaznu za još dvije godine, izrekavši kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina.

269. Vijeće je, dakle, zaključilo da se svrha kažnjavanja može postići kaznom manjom od deset godina propisanom članom 173. stav 1. KZ BiH.

5. Odvraćanje i društvena rehabilitacija

270. Dužina zatvorske kazne kao kazne za zločin u većini slučajeva predstavljaju legitimna sredstava prevencije. Ovo počiniocu daje mogućnost da razmotri posljedice svojih radnji na žrtve, razmisli o svojim greškama iz prošlosti i iskupi se za svoja djela.

D. ZAKLJUČAK

271. Sud nalazi da je ovaj tip krivične sankcije proporcionalan težini krivičnog djela, s obzirom na otežavajuće i olakšavajuće okolnosti i osobito olaksavajuće okolnosti, te učešću i

ulozi optuženog u počinjenju krivičnog djela, dok će se kaznom postići krajnji cilj krivičnih sankcija i kažnjavanja u smislu člana 39. KZ BiH.

X. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

272. Vijeće je odlučujući o troškovima krivičnog postupka, cijenilo sve relevantne okolnosti na strani optuženog i primjenom člana 188. stav 2. i 4. ZKP BiH istog oslobodilo obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka.

273. Optuženi je tokom postupka tražio da mu se odredi mjera pritvora jer zbog slabog imovnog stanje nije u mogućnosti dolaziti na nastavke glavnog pretresa.

274. Imajući u vidu slabo imovno stanje optuženog, Vijeće je odlučilo, da isti padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

275. U pogledu imovinskopravnih zahtjeva, Vijeće je na osnovu odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećene Đukić Peru i Đukić Dragu sa imovinsko pravnim zahtjevima uputilo na parnicu, jer bi utvrđivanje činjenica u pogledu visine imovinskopravnog zahtjeva iziskivalo duže vrijeme, što bi samim tim i produžilo ovaj postupak.

XI. OSLOBADAJUĆI DIO PRESUDE

276. Izmjenjenom optužnicom, Hrustić Sulejmanu, na teret je stavljeno počinjenje krivičnog djela nečovječnog postupanja iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, tako što je:

*U više navrata zajedno sa drugim licima psovao i vrjeđao zatvorenika Đukić Dragu, te ga udarao rukama, nogama i gumenom palicom po svim djelovima tijela.*¹⁰⁶

277. Temeljem provedenih dokaza Vijeće van razumne sumnje, nije moglo utvrditi, da je optuženi Hrustić Sulejman počinio ove radnje.

278. Svjedok Đukić Drago, izjavio je da optuženi Hrustić upravo osoba koja je učestvovala u navedenim radnjama, opisujući način kako je saznao da je to upravo on. Pored toga, na zapisnik o prepoznavanju lica broj 10-02/7-32/08 od 22.12.2008. godine, sa fotodokumentacijom, svjedok je izjavio da osoba sa fotografije pod rednim brojem 2. označena

---

¹⁰⁶ Detaljnije, navodi optužnice od 14.04.2011. godine, izmjenjena 10.07.2012. godine;

kao Hrustić Sulejman, lice "Suljo zvani Abur" koji ga je kao i Zurahid mučio i tukao u domu u Rapatnici..."¹⁰⁷

279. Vršeci analizu svih ostalih provedenih dokaza, Vijeće nije našlo da je bilo koji drugi svjedok ili materijalni dokaz ukazao na Hrustić Sulejmana kao izvršioca ovog djela.

280. U tom smislu Vijeće podsjeća da je svjedok Đukić Pero, govorio da mu je brat Drago pominjao osobu koja ga je pored Mujčinovića zlostavljala, ali da ne zna jeli to Hrustić Sulejman, ističući pri tom da ga on lično nikada nije vidio u Rapatnici.

281. Takođe, svjedok Marković Stokan, za koga je Đukić Drago izjavio da mu je upravo on rekao da je to Hrustić Sulejmana budući da ga poznaje jer su iz iste općine, izjavio je da je istina da poznaje Hrustića i njegovu porodicu, ali da ne zna da li je Hrustić Sulejman dolazio u Rapatnicu, niti mu je poznato da je neko, dok je on bio u Rapatnici spominjao Hrustić Sulejmana.

282. Prema praksi međunarodnih krivičnih sudova osuđujuća presuda može se zasnivati na neposrednim dokazima, te pretresno Vijeće ima diskreciono pravo da odluči da li okolnosti u određenom predmetu iziskuju potkrepljujući dokaz.¹⁰⁸

283. Prema praksi Apelacionog vijeća Suda BiH zauzetoj u predmetu *Vuković i dr.*, ne bi se moglo smatrati da je nepravilno ukoliko bi se odluka o krivici zasnovala na iskazu samo jednog svjedoka, ali samo ukoliko je taj iskaz dovoljno uvjerljiv i logičan, saglasan svim ostalim dokazima, kao i da je odluka koja se na njemu zasniva, jedini moguć razuman zaključak u predmetu.

284. Koristeći diskreciono pravo, razmatrajući sve provedene dokaze i okolnosti predmeta Vijeće je u ovom u slučaju ocijenilo da ne bi bilo pravično osuđujuću presudu prema optuženom Hrustić Sulejmanu zasnovati samo na iskazu Đukić Drage, te jednom dokazu materijalne prirode koji također potiče od Đukić Drage.¹⁰⁹ S tim u vezi, nedostatak dokaza potkrjepljujuće prirode, uticao je da Vijeće van razumne sumnje, nije moglo izvesti zaključak o učešću optuženog u inkriminiranim radnjama, jer činjenice koje su in peius (na štetu) optuženog sa sigurnošću nisu utvrđene.

285. Imajući u vidu navedeno Vijeće je primjenom principa *"in dubio pro reo"*, koje se odnosi na to da Sud neku činjenicu na temelju ocjene dokaza može smatrati utvrđenom tek kada se na glavnom pretresu uvjeri u njeno postojanje i kada u tom pogledu više nema dvojbe, usljed

---

¹⁰⁷ Dokazi Tužilaštva BiH T-3 i T4;

¹⁰⁸ Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kejeljeli*, tačka 170. u kojoj se citira presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Niyitegeka*, tačka 92 („Žalbeno Vijeće dosljedno stoji na stanovništu da je pretresno Vijeće u najboljoj poziciji da ocijeni dokaznu vrijednost dokaznih materijala te se može, zavisno od svoje ocjene, osloniti na iskaz samo jednog svjedoka da bi se dokazala određena materijalna činjenica“). Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Gacumbitsi*, tačka 72. u kojoj se citira presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Semanza*, tačka 153;

¹⁰⁹ Dokazi Tužilaštva BiH T-3 i T4;

nedostatka dokaza, uz primjenu odredbe člana 284. tačka c) u vezi sa članom 3. ZKP BiH optuženog Hrustić Sulejman oslobodilo od optužbe.

VIII ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

286. U skladu sa članom 189. stav 1. optuženi Hrustić Sulejman se oslobađa naknade troškova krivičnog postupka i paušala, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

287. U skladu sa članom 198. stav 3. oštećeni Đukić Drago se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuje na parnicu.

Pravni savjetnik- asistent

Tanja Curović

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Davorin Jukić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba Apelacionom vijeću, Odjela I Suda Bosne i Hercegovine u roku od 15 (petnaest) dana po prijemu pismenog otpravka ove presude.

XII. MATERIJALNI DOKAZI

PRILOG 1.

Materijalni dokazi Tužilaštva BiH

BROJ DOKAZA	NAZIV DOKAZA
T-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Bajraktarević Nijaza
T-2	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu, broj: 17-15/3-1-98/09 od 26.10.2009. godine;
T-3	Zapisnik o prepoznavanju lica sa fotografije CJB Bijeljina, broj: 10-02/1-2/08 od 02.12.2008. godine
T-4	Fotodokumentacija o prepoznavanju lica sa fotografije CJB Bijeljina, broj: 10-02/7-32/08 od 22.12.2008. godine
T-5	Zapisnik o prepoznavanju lica sa fotografije CJB Bijeljina, broj: 10-02/1-1/08 od 02.12.2008. godine
T-6	Fotodokumentacija o prepoznavanju lica sa fotografije CJB Bijeljina, broj: 10-02/7-31/08 od 22.12.2008. godine
T-7	Akt Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, Sektor za pitanja evidencija iz oblasti vojne obaveze, broj: 07-03-565-1/10 od 20.07.2010. godine
T-8	Odluka o proglašenju ratnog stanja Predsjedništva Republike BiH i Naredba o proglašenju opšte javne mobilizacije na teritoriji Republike BiH, Službeni list R BiH broj: 7 od 20. juna 1992. godine
T-9	Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti Predsjedništva Republike BiH, Službeni list R BiH, broj: 1 od 09. aprila 1992. godine
T-10	Pregled formacijskih naziva i brojeva vojnih jedinica, Štab Armije, Uprava za org.mob.poslove, Str.pov.broj: 4/45-7-2 od 10.04.1995. godine, dokument MKSJ broj: 0414-5574 do 0414-5587
T-11	Spisak logora za Srbe, Komitet za prikupljanje podataka o izvršenim zločinima protiv čovječnosti i međunarodnog prava broj: 162/95 od 13.11.1995. godine, dokument MKSJ broj: 06327648 do 06327660
T-12	Izveštaj o stanju na području općine Tuzla i pojedinih općina na području regije, Regionalnog centra za obavještanje Tuzla od 20.06.1992. godine, dokument MKSJ broj: 01803783
T-13	Izvod iz Kaznene evidencije za Mujčinović Zurahida, Policijska stanica

	Srebrenik, broj: 08-02/8-1-04.7-1680/BK od 19.10.2009. godine
T-14	Izvod iz Kaznene evidencije za Hrustić Sulejmana, Policijska uprava Tuzla, pov.br. 08-02/4-1-04.3-15/09-OA od 16.10.2009. godine
T-15	Izvod iz CIPS baze podataka na ime Mujinović /Mustafa/ Zurahid
T-16	Izvod iz CIPS baze podataka na ime Hrustić /Ragib/ Sulejman

Prilog 1a)

Materijalni dokazi odbrane optuženog Mujčinović Zurahida

BROJ DOKAZA	NAZIV DOKAZA
O1/1	Uvjerenje ministarstva odbrane, broj 07/35-03/6-1-69/11, od 31.01.2011. godine;
O1/2	Vojna knjižica na ime Rešidović Muje, broj 002238;
O1/3	Uvjerenje Ministarstva odbrane o plaćama pripadnika oružanih snaga RBiH, za Abdulahović Jusufa, od 27.06.1996. godine;
O1/4	Uvjerenje Ministarstva odbrane o plaćama pripadnika oružanih snaga RBiH, za Abdulahović Hajrudina, od dana 07.05.1996. godine;
O1/5	Uvjerenje Ministarstva odbrane o sudjelovanju Buljubašić Džemala u odbrani BiH kao pripadnik Oružanih snaga, od 31.03.2006. godine;
O1/6	Sadržaj vojne knjižice svjedoka Ibrišimović Nihada, broj 001858, od 08.12.1993. godine;
O1/7	Uvjerenje Ministarstva odbrane da je Imširović Dževad sudjelovao u odbrani BiH kao pripadnik Oružanih snaga u vremenskom periodu, broj 17-17-17-02-03-264-7023/05, od 13.09.2006. godine;
O1/8	Vojna knjižica Imširović Suada, broj 000186, od 09.12.1993. godine i Uvjerenje Ministarstva odbrane o plaćama pripadnika Oružanih snaga RBiH na ime Imširović Suad od dana 19.06.1996. godine;
O1/9	Uvjerenje Ministarstva odbrane o plaćama pripadnika Oružanih snaga RBiH Fazlić Nihada, od 27.04.1996. godine;
O1/10	Uvjerenje Ministarstva odbrane da je Smajlović Šehalija sudjelovao u odbrani BiH kao pripadnik Oružanih snaga u vremenskom periodu od 18.05.1992.-22.09.1992. godine;
O1/11	Spisak lica raspoređenih na dežure SO Srebrenik po smjenama od 1.5.-10.5.1992 godine;

O1/12	Spisak dežure po smjenama za Mujčinović Zurahida, od 23.04.-30.04.;
O1/13	Dopis Ministarstva od dana 31.01.2012. godine;
O1/14	Dopis Arhivskom depou Armije RBiH
O1/15	Knjiga „Opet vidim Bosnu“, Hazim Hodžić,1995. godina, str. 37. i str.127.;
O1/16	Spisak čete Vojne policije OPŠO Srebrenik, broj 03-4-356/93, od 26.05.1993. godine;
O1/17	Spisak pripadnika Oružanih snaga Općine Srebrenik;
O1/18	Originalno otpusno pismo za Mujčinović Zurahida, od 14.05.1999. godine.

Prilog 1b)

Materijalni dokazi odbrane optuženog Hrustić Sulejmana

BROJ DOKAZA	NAZIV DOKAZA
O2/1	Podaci iz službene evidencije, broj 07-03-565-1/10, od 20.07.2010. godine;
O2/2	Uvjerenje Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata za Hrustić Sulejmana, od 09.03.2011. godine;
O2/3	Kopija vojne isprave za vlasnika motornog i zaprežnog vozila, na ime Hrustić Sulejman, od 09.06.1992. godine.
O2/4	Dopis Ministarstva odbrane od 25.5.2012. godine.
O2/5	Evidencija izdatih vojnih knjižica.